

Categoriesatiedreiging, Eenheidsdreiging en Ingroup Identificatie: Assyriërs die in Nederland wonen

Categorisatiedreiging, Eenheidsdreiging en Ingroup Identificatie: Assyriërs die in Nederland wonen

Een onderzoek naar het verband tussen een externe dreiging en een interne dreiging en de mate van identificatie met de ingroup (uitgevoerd binnen de Assyrische gemeenschap in Nederland)

Esther D. de Jong
S1056182

Masterthesis
Faculteit der Gedragswetenschappen
Afstudeerrichting 'Psychologie van Conflict, Risico en Veiligheid'

Universiteit Twente
Dr. S. Zebel
Dr. E. G. Ufkes

22 februari 2013

Voorwoord

Voor u ligt een onderzoek naar het verband tussen een bedreigde groepsidentiteit en de mate van identificatie met deze groep. Een onderzoek dat ik heb gedaan ter afsluiting van de master Psychologie. Ik heb dit onderzoek mogen uitvoeren binnen de Assyrische gemeenschap in Enschede en Hengelo. Een gemeenschap die over het algemeen niet bekend is bij de Nederlandse bevolking. Hopelijk mag dit onderzoek iets aan de bekendheid van het Assyrische volk bijdragen! Mijn dank gaat uit naar alle respondenten die mee hebben gewerkt aan het onderzoek door een enquête in te vullen. In het bijzonder wil ik de namen noemen van meneer A. Gouriye en meneer A. Ailo, die mij veel informatie over het Assyrische volk hebben gegeven en zich erg hebben ingezet bij de verspreiding van de enquêtes. Bedankt!

Natuurlijk ben ik ook mijn begeleiders vanuit de universiteit erg dankbaar! Dr. Sven Zebel en Dr. Elze G. Ufkes, bedankt voor jullie enthousiasme over het onderwerp, de uitgebreide feedback en de hulp op de momenten dat ik even vastgelopen was!

Iedereen uit mijn omgeving, familie, vrienden en huisgenoten: ook jullie wil ik bedanken. Bedankt voor de interesse, het advies en de aanvullingen! Papa en mama bedankt voor de ondersteuning tijdens mijn gehele studententijd! Jeldrik, Umut, Gerjan, Sean en Dieuwke: superbedankt voor jullie bijdrage tijdens het uitwerken van dit onderzoek!

Enschede, februari 2013.

Esther de Jong

Samenvatting

Personen ontlenen hun eigenwaarde en identiteit deels aan de groep waarvan ze lid zijn, aldus de Sociale Identiteitstheorie (Tajfel & Turner, 1979). Wat gebeurt er met de mate van ingroup identificatie op het moment dat leden van een etnische minderheidsgroep te maken hebben met een externe en interne dreiging van de groepsidentiteit? Deze vraag is middels een enquête ($N=87$) onderzocht onder Assyrische Nederlanders in Enschede. Deze personen hebben te maken met categorisatiedreigingen vanuit de meerderheidsgroep en met een interne dreiging met betrekking tot de eenheid van de groep. De resultaten laten zien dat deze twee soorten dreigingen op een andere manier samenhangen met identificatie met de minderheidsgroep en de meerderheidsgroep. Wat betreft de externe dreigingen en ingroup identificatie werden er significante positieve verbanden gevonden voor de categorieën 'etnische minderheidsgroep' en 'meerderheidsgroep'. Het geplaatst worden binnen een (moslim) outgroup vertoonde een significant negatief verband met de identificatie met de meerderheidsgroep. Ook de interne dreiging had een significant negatief effect, en wel op de relatie tussen de ervaren eenheid van de groep en de ingroup identificatie. Met name deze twee negatieve verbanden verdienen de aandacht van zowel de overheid als van de Assyrische vereniging, omdat de etnische minderheidsgroep in die gevallen niet langer positief bijdraagt aan de eigenwaarde en identiteit van het groepslid.

Kernwoorden: Ingroup Identificatie, Etnische Minderheidsgroep, Categorisatiedreiging, Eenheidsdreiging

Abstract

According to the Social Identity Theory a person's identity and self esteem are influenced by his group membership (Tajfel & Turner, 1979). How is ingroup identification with an ethnic minority group influenced in case of a perceived external and internal threat regarding the group identity? To answer this question a research has been conducted using a survey within the Assyrian Community in Enschede, the Netherlands ($N = 87$). Assyrians have to deal with an external threat in the form of categorization threats from the majority group and an internal threat in relation to the entitativity of the group. The results show that the two types of threats are related differently with minority and majority group identification. Perceived threats regarding to the categories 'ethnic minority group' and 'majority group' are positively related to ingroup identification. Being placed within a (Muslim) outgroup is negatively related to identification with the majority group. A perceived threat, due to a decline of the entitativity of the ingroup, negatively influences the relation between the perceived entitativity and the identification with the ingroup. In case of a negative relationship the ethnic minority group no longer positively contributes to the identity and the self esteem of a groupmember. That's why it does need attention of both the government and the Assyrian association.

Key words: Ingroup Identification, Minority Group, Categorization Threat, Threatened Entitativity

Inhoudsopgave

VOORWOORD	3
SAMENVATTING	4
ABSTRACT	5
INHOUDSOPGAVE	6
CATEGORISATIEDREIGING, EENHEIDSDREIGING EN INGROUP IDENTIFICATIE: ASSYRIËRS DIE IN NEDERLAND WONEN	7
SOCIALE IDENTITEITSTHEORIE EN DE ASSYRISCHE GEMEENSCHAP	8
DREIGINGEN MET BETREKKING TOT DE IDENTITEIT	10
<i>Categorisatiedreiging.</i>	10
<i>Interne dreigingen identiteit.</i>	11
METHODE	13
DEELNEMERS	13
METINGEN	13
<i>Waargenomen mate van categorisatiedreiging.</i>	13
<i>Waargenomen mate van eenheid.</i>	14
<i>Waargenomen mate van dreiging van eenheid.</i>	14
<i>Identificatie met de minderheidsgroep en identificatie met de meerderheidsgroep.</i>	14
PROCEDURE	15
RESULTATEN	15
ALGEMEEN BEELD RESPONS DEELNEMERS	15
CATEGORISATIEDREIGING	16
EENHEID	17
DREIGING VAN EENHEID	17
IDENTIFICATIE	17
CATEGORISATIEDREIGING EN IDENTIFICATIE	17
EENHEID EN IDENTIFICATIE	19
EENHEIDSDREIGING EN IDENTIFICATIE	19
EXTERNE EN INTERNE DREIGING	20
DISCUSSIE	21
EXTERNE DREIGINGEN	22
INTERNE DREIGINGEN	24
BEPERKINGEN VAN HET HUIDIGE ONDERZOEK EN IMPLICATIES VOOR VERDER ONDERZOEK	25
IMPLICATIES	25
CONCLUSIE	26
LITERATUUR	28
BIJLAGE A - GESCHIEDENIS VAN HET ASSYRISCHE VOLK	32
BIJLAGE B - VRAGENLIJST	36
BIJLAGE C - TABELLEN	46

Categorisatiedreiging, Eenheidsdreiging en Ingroup Identificatie: Assyriërs die in Nederland wonen

Het gedrag van een persoon en de waarneming van de wereld om hem heen, wordt niet alleen bepaald door persoonlijke kenmerken, maar ook door de groepen waar deze persoon lid van is (Tajfel & Turner, 1979). Niet alle groepen zijn echter van gelijke invloed op de identiteit van een persoon, dit is onder andere afhankelijk van de mate van binding met een groep (Leach et al., 2008). Naast de invloed op de persoonlijke identiteit is de mate van identificatie met een groep ook van invloed op het welzijn van een persoon (Verkuyten & Nekuee, 1999) en op het denken, voelen en handelen van een groepslid ten opzichte van leden van andere groepen (Perreault & Bourhis, 1999). Kortom, identificatie met een groep is van invloed op het denken, het gevoel en het gedrag van een persoon en daarmee zowel van persoonlijk als van maatschappelijk belang. Zo ook de identificatie met een etnische minderheidsgroep. Ondanks dat er in Nederland meerdere etnische minderheidsgroepen leven, is er weinig onderzoek gedaan naar de processen van groepsidentificatie onder etnische minderheden (Verkuyten, 2006). Terwijl alleen al het behoren tot een minderheidsgroep een bedreiging is voor de sociale identiteit van een persoon (Verkuyten & Thijs, 2002). In het hierboven geschetste kader is het relevant om te weten wat eventuele voorspellers zijn van identificatie. Uit eerder onderzoek zijn verschillende determinanten als voorspeller naar voren gekomen; onder andere de mogelijkheid om over te stappen naar een meerderheidsgroep (Ellemers, Doosje, Van Knippenberg, & Wilke, 1992), de openheid van de ontvangende samenleving (Wozniak, 2011) en dreigingen met betrekking tot de groepsidentiteit (Verkuyten, 2010; WRR, 2007). In het huidige onderzoek zal dieper worden ingegaan op het laatst genoemde punt, door het verband tussen twee soorten dreigingen en de mate van identificatie met de ingroup te onderzoeken. Zo zal er worden gekeken naar de invloed van een dreiging van buitenaf en wel in de vorm van categorisatiedreiging. Hierbij gaat het om de waargenomen dreiging door groepsleden als gevolg van de discrepantie tussen wie de persoon denkt dat hij is en wie een ander denkt dat deze persoon is (Barreto & Ellemers, 2003). Daarnaast zal ook onderzocht worden wat er gebeurt met de mate van binding met de ingroup wanneer er een dreiging van binnenuit komt, namelijk wanneer de eenheid van de groep bedreigd wordt.

Een groep die met beide soort dreigingen te maken heeft, is de Assyrische gemeenschap. Leden van deze etnische gemeenschap maken het mee dat zij verkeerd gecategoriseerd worden, wat er voor zorgt dat zij zich niet altijd begrepen voelen door de buitenwereld (Schukink, 2003). Daarnaast ervaren zij dreigingen van binnenuit wat betreft het in stand houden van een eigen identiteit en daarmee de eenheid binnen de gemeenschap (Wozniak, 2011). Vanwege deze kenmerken zal dit onderzoek binnen de Assyrische gemeenschap plaatsvinden.

In het huidige integratiebeleid geeft de Nederlandse overheid aan dat zij af wil van het idee van een 'multiculturele samenleving', omdat in de afgelopen decennia de verschillende etnische en culturele groepen niet wederzijds tot elkaar gekomen zijn in een nieuwe eenheid (Rijksoverheid, 2011). Daarnaast geeft zij aan dat de Nederlandse samenleving een eigen karakter heeft dat niet inwisselbaar is. Van migranten wordt verwacht dat zij zelfredzaam zijn en verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen integratie. Daarnaast wordt van elke burger verwacht dat hij zijn steentje

bijdraagt aan de Nederlandse samenleving door verantwoordelijkheid te nemen voor zijn eigen bestaan, zijn omgeving en de samenleving als geheel. Zo wordt van mensen die hier naar toe komen, verwacht dat ze zelf de taal leren en kennis opdoen van de Nederlandse samenleving. Dit alles hoeft niet te botsen met het verbonden zijn van de migrant met een etnische gemeenschap. Een goede aanpassing aan een nieuwe cultuur en het verbonden voelen aan een etnische gemeenschap kunnen samengaan, het één sluit het ander niet uit (Verkuyten & Thijs, 2002). De identificatie met een etnische minderheidsgroep kan zelfs positief bijdragen aan integratie, omdat het de zelfredzaamheid van de groepsleden vergroot (Yzerbyt, Castano, Leyens, & Paladino, 2000).

Veel onderzoeken met betrekking tot de mate van identificatie met de ingroup hebben in een laboratoriumsetting plaats gevonden. Zoals Verkuyten (2005) in zijn conclusie aangeeft is dit onvoldoende om de werkelijke relaties tussen verschillende groepen in een maatschappij te begrijpen, omdat daarbij de historische en ideologische context ontbreken. Het huidige onderzoek zal in de realiteit plaatsvinden, binnen de Assyrische gemeenschap in Enschede, en zal een bijdrage leveren aan de wetenschap door identificatieprocessen binnen een werkelijk bestaande minderheidsgroep te bestuderen. Daarnaast zal in dit onderzoek de mate van identificatie als afhankelijke variabele worden onderzocht, in tegenstelling tot veel andere onderzoeken waarin de mate van identificatie als onafhankelijke variabele werd meegenomen (Ellemers, Spears, & Doosje, 2002; Hutchison, Jetten, Christian, & Haycraft, 2006).

Sociale Identiteitstheorie en de Assyrische Gemeenschap

Zoals al genoemd dragen de groepen waar personen zich mee identificeren bij aan het denken, voelen en handelen van de groepsleden. Daarbij speelt een rol in hoeverre een persoon zich met een bepaalde groep verbonden voelt. Volgens Leach en zijn collega's (2008) zijn er twee dimensies te onderscheiden wat betreft de mate waarin een persoon zich identificeert met de ingroup. De eerste dimensie, '*self investment*,' is gericht op het nut dat een groep voor een groepslid heeft en omvat volgens hen de componenten 'tevredenheid', 'solidariteit' en 'centraliteit'. De tweede dimensie, '*self definition*', is gericht op de mate waarin personen zichzelf definiëren in termen van hun ingroup en omvat de componenten 'individuele zelfstereotyping' en 'ingroup homogeniteit'. In hun onderzoek toonden zij een samenhang tussen dreigingen die gericht zijn op de ingroup en de componenten 'tevredenheid' en 'centraliteit'.

Volgens de Sociale Identiteitstheorie is de identificatie met een groep van belang omdat dit bepalend is voor de sociale identiteit van een persoon en daarmee van invloed op het zelfbeeld (Tajfel & Turner, 1979). De sociale identiteit is namelijk dat deel van het zelfconcept van een persoon, dat is afgeleid van het lid zijn van een sociale groep samen met de waarde en het emotionele belang die aan dit lidmaatschap gekoppeld zijn (Tajfel, 1981). Personen zijn erop gericht om een positieve sociale identiteit te creëren, zodat zij positief over zichzelf kunnen denken en daarnaast erkenning voor dit zelfbeeld krijgen van anderen (Tajfel, 1981). Het zelfbeeld van de groep hoeft echter niet overeen te komen met het beeld dat outgroupleden van een groep hebben, dat wordt vaak gekenmerkt door stereotypes. Wanneer deze denkbeelden niet overeenkomen kan dat in sommige gevallen negatieve gevolgen hebben. Zo kunnen negatieve denkbeelden van een dominante groep wat betreft een etnische minderheidsgroep leiden tot een negatieve sociale identiteit bij de leden van die minderheidsgroep (Phinney, 1990). Het hebben van een sociale

identiteit leidt tot categorisatie (het opdelen van mensen in groepen), identificatie (zichzelf als deel zien van en verbonden voelen met een groep) en groepsvergelijking (waarbij de eigen groep naast, boven of onder de andere groep geplaatst wordt) (Reicher, Haslam, & Platow, 2007).

In het huidige onderzoek staat een etnische minderheidsgroep en de identificatie met deze groep centraal, namelijk de Assyrische gemeenschap in Nederland¹. Deze gemeenschap bestaat uit ongeveer 10.000 personen (Schukink, 2003). Zij staan nergens als zodanig geregistreerd waardoor er verschillende schattingen zijn wat betreft de grootte van de gemeenschap. Oorspronkelijk komen de Assyriërs uit het gebied rond de Tigris en de Eufraat, wat nu delen van Syrië, Turkije en Irak zijn (zie Bijlage A voor meer informatie over de geschiedenis). Ook daar waren zij een minderheidsgroep, een gemeenschap van christenen in een moslimcultuur. In de jaren 1980 zijn er, deels vanwege de tragische sociale gebeurtenissen in deze gebieden en deels vanwege economische motieven, veel Assyriërs naar westerse landen geëmigreerd (Cetrez, 2011; Murre-van den Berg, 2000; Schukink, 2003). Zo ook naar Nederland. De Assyrische gemeenschap is een gemeenschap die leeft in diaspora, zonder een eigen land (Atto, 2011). Dit houdt in dat zij temidden van allerlei andere culturen en afzonderlijk van andere leden van de gemeenschap, hun eigen etnische identiteit moeten zien te behouden. Volgens Messo en Onsal (2005) lukt dit de Assyriërs goed en hebben zij, ondanks dat zij onder verschillende dominante culturen leefden, nooit hun eigen taal, cultuur en geloof verloochend of opgegeven. Hij noemt integratie zelfs een eigenschap van de Assyriërs. Uit onderzoek onder Assyriërs in verschillende landen (o.a., Duitsland, Zweden, Brazilië en Oekraïne) blijkt echter dat er dreigingen ervaren worden wat betreft het in stand houden van de Assyrische identiteit (Wozniak, 2011). Het benadrukken van deze eigen identiteit is voor de Assyriërs belangrijk. Ze worden namelijk door de buitenwereld niet altijd begrepen, met name wanneer ze worden aangezien voor een andere groep allochtonen (Schukink, 2003).

Assyriërs hebben, als etnische groep, een etnische identiteit, die als onderdeel van de sociale identiteit van de groep gezien kan worden (Phinney, 1990). Voor leden van een etnische gemeenschap is de etnische identiteit van cruciaal belang voor het psychologisch functioneren van de groepsleden (Gurin & Epps, 1975). Volgens Smith (1991) zou etnische identiteit gedefinieerd kunnen worden als: 'de som van de gevoelens van de groepsleden over de gedeelde waarden, symbolen en gemeenschappelijke geschiedenis die de groep onderscheid van andere groepen'. Hierbij is het van belang op te merken dat een persoon er niet zelf voor kiest om lid te worden van een etnische gemeenschap, maar door geboorte lid wordt en vervolgens emotionele en symbolische banden opbouwt (Breton & Pinard, 1960). Volgens Phinney (1990) is de etnische identiteit alleen van belang in situaties waarin twee of meer etnische groepen voor een langere tijd met elkaar in contact zullen zijn. In bijvoorbeeld een etnisch homogene maatschappij zou etnische identiteit een betekenisloos concept zijn. In Nederland leven verschillende etnische groepen met elkaar samen. Het spreken over etnische identiteit is dus relevant, vooral wanneer het gaat over hoe personen van een etnische gemeenschap zich verbonden voelen met hun eigen groep, als subgroep van de samenleving (Phinney, 1990).

¹ Binnen de gemeenschap is veel discussie over de naam waarmee men zich aanduidt, andere namen die worden gebruikt zijn 'Suryoyo' en 'Arameeërs'. Deze discussie wordt in het huidige onderzoek buiten beschouwing gelaten, zo is de gebruikte literatuur met betrekking tot de 'Suryoyo' ook toegepast op de 'Assyriërs'.

Dreigingen met Betrekking tot de Identiteit

Groepen, en de leden van groepen, kunnen dreigingen met betrekking tot hun identiteit ervaren. Alleen al het behoren tot een minderheidsgroep is een bedreiging van de positieve sociale identiteit van een persoon (Verkuyten & Thijs, 2002). Daarnaast wordt ook de druk om te assimileren als bedreiging van de identiteit ervaren (Verkuyten, 2010). Bij assimilatie is er namelijk geen ruimte voor het handhaven van het eigen cultureel erfgoed en de eigen identiteit (Berry, 2001). Verder worden vooroordelen als dreiging van de identiteit waargenomen (Schmitt & Branscombe, 2002). Bedreigingen die gericht zijn op de etnische identiteit zorgen voor stress en leiden er toe dat de etnische identiteit relevanter wordt voor de eigenwaarde van een persoon (Crocker & Wolfe in: Verkuyten, 2010). Volgens Leary en Baumeister (2000) leiden dreigingen met betrekking tot de groepsidentiteit ertoe dat de leden van de groep zich sterker op hun groep gaan richten. Op deze manier proberen zij gevoelens van verbondenheid en insluiting te ervaren die bijdragen aan een positieve eigen identiteit. Daarnaast bevordert groepsidentificatie het welzijn omdat de leden elkaar sociale ondersteuning kunnen bieden, bijvoorbeeld door directe emotionele ondersteuning of door middel van het delen van tijd (Schmitt & Branscombe, 2002). Een andere optie om een positieve etnische identiteit op te bouwen is het verwerpen van de normen van de meerderheidsgroep, met name wanneer deze in het voordeel van de meerderheidsgroep zijn (Schmitt & Branscombe, 2002).

Categorisatiedreiging. Zoals al genoemd, is het hebben van een sociale identiteit verbonden met sociale categorisatie, het indelen van personen in groepen op basis van gemeenschappelijke kenmerken. Personen categoriseren niet alleen anderen, ze worden zelf ook door anderen gecategoriseerd. Hoe een persoon wordt gecategoriseerd is erg relevant. Mensen hechten namelijk veel waarde aan hun subjectieve zelfbeeld en daardoor is het eigenlijk onmogelijk om te negeren wat anderen van hen denken. Het wordt dan ook als een dreiging ervaren wanneer het subjectieve zelfbeeld van een persoon niet overeenkomt met hoe anderen deze persoon waarnemen (Barreto & Ellemers, 2003). Het liefst overtuigt men anderen om hen op zo'n manier te zien als zij zichzelf zien. Personen proberen te beïnvloeden hoe anderen hun sociale identiteit waarnemen. Dit doen zij door middel van het verwerpen van categorisaties die zij niet onderschrijven en het bevestigen van identiteiten die zij belangrijk achten, aldus Barreto en Ellemers (2003).

Assyriërs geven aan dat zij te maken hebben met verkeerde categorisatie (Schukking, 2003). Zij maken mee dat hen wordt gevraagd naar 'hun moskee' en wanneer zij 'de ramadan' vieren. Dit maakt dat zij zich onbegrepen voelen; zij zijn christen en geen moslim. Hoewel zij officieel geregistreerd staan naar land van herkomst (b.v. Turkije, Syrië, Irak of Libanon), zijn zij volgens Messo en Onsal (2005) geenszins Turken, Arabieren of Koerden, met als gevolg dat zij zich niet met hen identificeren.

Wanneer personen te maken hebben met categorisatiedreiging, zullen zij, volgens een experimenteel onderzoek van Barreto en Ellemers (2003), de identiteit die zij belangrijk achten bevestigen, om zo de manier waarop anderen hun sociale identiteit waarnemen positief te beïnvloeden. In het geval van de Assyrische gemeenschap zal dit met name de etnische identiteit zijn. Een identiteit kan bevestigd worden door middel van sociale identificatie. Turner (2010) omschrijft dit als het proces waarbij een persoon zichzelf binnen een sociale categorie plaatst om zo zichzelf te definiëren. In dit onderzoek zal gekeken worden of categorisatiedreiging samenhangt met een

grotere mate van identificatie met de ingroup. Dit zal gebeuren aan de hand van de volgende hypothese:

H1: naarmate groepsleden een grotere categorisatiedreiging ervaren zullen zij een grotere mate van binding met de ingroup vertonen

Interne dreigingen identiteit. Naast het bestuderen van de invloed van een externe dreiging, zal in het huidige onderzoek ook de invloed van een interne dreiging op de mate van identificatie met de ingroup worden bestudeerd.

Zoals al beschreven leven de Assyriërs in diaspora en zijn er Assyrische gemeenschappen over de hele wereld. In enkele van deze gemeenschappen is onderzoek gedaan met betrekking tot de Assyrische identiteit (Wozniak, 2011). Daaruit bleek dat 80% het behoud van de eigen identiteit belangrijk vindt, maar dat er ook dreigingen wat betreft het behoud hiervan worden ervaren. Ten eerste maakt men zich zorgen over het loslaten en daarmee het verdwijnen van de taal. Een tweede dreiging die wordt ervaren is de politieke en sociale onrust in de landen van herkomst. Ook in Nederland is dit een belangrijk gespreksonderwerp voor Assyriërs (Hoekman, 2012). Daarnaast wordt het loslaten van tradities, door met name de jongere generatie, ook als dreiging ervaren. Een andere dreiging is het verliezen van de contacten met het land van herkomst, al verminderen de moderne communicatiemiddelen deze dreiging. Deze dreigingen zouden, volgens de Assyriërs zelf, verminderd kunnen worden door onderwijs te geven over de geschiedenis, de taal aan de volgende generatie te leren en tradities te handhaven.

Wozniak (2011) voegt hieraan toe dat het behouden van een eigen identiteit bemoeilijkt wordt door de gevarieerdheid binnen de groep; de leden spreken veel verschillende talen, zijn lid van verschillende kerken en leven verspreid over de wereld. Volgens haar hebben Assyriërs als gevolg hiervan verschillende denkbeelden over zichzelf. Schukink (2003) geeft aan dat dit ook in Nederland het geval is door te spreken over pluralisering van het Assyrisch-etnisch spectrum. Samenvattend zou gezegd kunnen worden dat de eenheid van de gemeenschap verloren lijkt te gaan.

Uit onderzoek (Yzerbyt, et al., 2000) blijkt echter dat het voor mensen belangrijk is om eenheid binnen hun groep te ervaren. Het ervaren van eenheid binnen een groep biedt namelijk een gevoel van zelfredzaamheid aan de groepsleden. Daarnaast voorziet het in de behoefte van effectiviteit, doordat het groepsleden het gevoel geeft dat het doel dat zij willen bereiken, bereikt kan worden. Campbell introduceerde de term 'entitativity' waarmee hij refereerde naar de mate waarin een groep de aard van een entiteit heeft (in: Castano, Yzerbyt, & Bourguignon, 2003). Met andere woorden: in hoeverre een groep een samenhangend geheel vormt en niet simpelweg een optelsom van personen is. Volgens Campbell zijn er verschillende waargenomen kenmerken die er aan bijdragen of een groep als een samenhangend geheel wordt waargenomen (in: Castano, et al., 2003). Deze kenmerken kunnen in twee clusters onderverdeeld worden (Yzerbyt, et al., 2000). Het eerste cluster is van betrekking op de gelijkheid binnen de groep en bestaat uit de factoren nabijheid, begrensdheid en gelijkheid. Het tweede cluster is van betrekking op de organisatie van de groep en bestaat uit de aspecten structuur, organisatie en een gedeeld lot. De waarneming van de mate van eenheid door groepsleden is van invloed op de relatie met leden van andere groepen. Zo is het onder andere van invloed op impressievorming, de mate van *ingroup bias* en de mate van concurrentie die ten opzichte van andere groepen wordt ervaren. Daarnaast blijkt de mate van waargenomen eenheid binnen een groep van invloed te zijn op de mate van identificatie met een groep. Een hogere mate van waargenomen eenheid leidt tot een hogere mate van identificatie (Castano, et al., 2003). Als

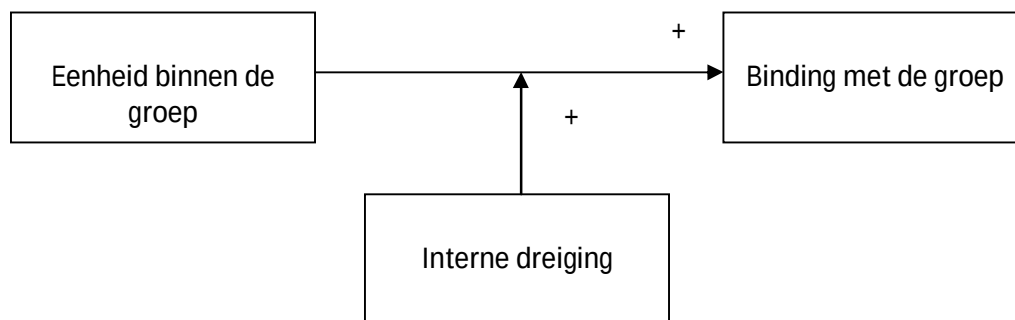
verklaring hiervan wordt gegeven dat entitatieve groepen beter voorzien in de behoefte van het verminderen van onzekerheid, waardoor personen zich graag met deze groep identificeren. Ook voorziet een meer entitatieve groep beter in de behoeften om ergens bij te horen en tegelijkertijd anders te zijn dan anderen. Doordat een entitatieve groep een duidelijke afbakening kent voelen groepsleden zich geassimileerd, maar is er ook een duidelijke onderscheiding ten opzichte van andere groepen. Daarnaast voorziet een entitatieve groep in de hierboven beschreven behoeften van zelfredzaamheid en effectiviteit. Dit maakt ook dat personen zich graag met zo'n groep identificeren.

Wat betreft de Assyrische gemeenschap zou er gesproken kunnen worden over een bedreiging van de eenheid van de gemeenschap aangezien er zoveel moeilijkheden ervaren lijken te worden bij het behouden van een eigen identiteit. Met andere woorden: er is sprake van een interne dreiging met betrekking tot de groepsidentiteit. In deze scriptie zal worden onderzocht in hoeverre de waargenomen dreiging met betrekking tot de mate van eenheid binnen de groep van invloed is op de mate van identificatie met de eigen groep. Dit zal gebeuren aan de hand van de volgende hypothesen:

H2a: naarmate groepsleden meer eenheid binnen hun eigen groep ervaren, zullen zij een grotere mate van binding met de ingroup vertonen

H2b: deze relatie is sterker bij een hogere mate van ervaren dreiging met betrekking tot de eenheid binnen de groep (i.e. een interactie-effect tussen waargenomen dreiging en waargenomen eenheid op identificatie)

De hypothesen 2a en 2b worden weergegeven in Figuur 1:

Figuur 1. Interactie-effect tussen de eenheid binnen de groep en een interne dreiging op de mate van binding met de groep

Exploratief zal in dit onderzoek worden meegenomen of er wat betreft van de ingroup identificatie eventuele verschillen zijn tussen de eerste en tweede generatie Assyriërs die in Nederland wonen. Uit onderzoek blijkt dat jongeren zich sterker met de etnische ingroup identificeren dan ouderen (Phinney, 1990). Geldt dit ook voor de Assyrische jongeren? Verder zal ook exploratief de identificatie met Nederland worden meegenomen (i.e. de meerderheidsgroep). Er zal worden gekeken of de onderzochte externe dreiging van invloed is op de mate van binding van Assyriërs met Nederlanders. Tenslotte zal er exploratief worden meegenomen welke van de twee onderzochte vormen van dreiging, extern of intern, een grotere invloed heeft op de identificatie met de ingroup.

Methode

Deelnemers

Het onderzoek is uitgevoerd onder Assyriërs die in Enschede en Hengelo woonachtig zijn. In totaal zijn er 111 personen gevraagd om mee te doen aan deze survey. Daarvan hebben er uiteindelijk 87 mee gedaan (= 78% *response rate*). De respondenten deden mee op vrijwillige basis.

Er waren 50 mannen en 35 vrouwen die aan dit onderzoek meededen (twee deelnemers vulden hun geslacht niet in). De gemiddelde leeftijd was 33 jaar ($SD = 13.5$), en varieerde van 15 tot 82 jaar. Negentien respondenten (22%) zijn in Nederland geboren waarvan één of beide ouders niet in Nederland zijn geboren. Achtezestig respondenten (78%) zijn in een ander land dan Nederland geboren (Syrië, Turkije, Irak, Libanon en Jordanië) en wonen gemiddeld 20 jaar ($SD = 6.5$) in Nederland. Zesentachtig personen gaven aan christen te zijn en één persoon atheïst. Achtenvijftig personen (67%) gaven aan lid te zijn van een Assyrische vereniging. Er zijn geen systematische gegevens over andere achtergrondkenmerken beschikbaar, zoals opleidingsniveau en beroepsniveau. Hierbij kan worden opgemerkt dat grootschalig onderzoek heeft laten zien dat demografische en sociaal-economische kenmerken niet of nauwelijks effect hebben op groepsidentificatie (Dagevos in: Verkuyten, 2006).

Metingen

De onafhankelijke variabelen die in dit onderzoek werden gemeten, zijn de waargenomen mate van categorisatiedreiging, de waargenomen mate van eenheid binnen de ingroup en de waargenomen mate van dreiging van die eenheid. De afhankelijke variabelen die in dit onderzoek zijn gemeten zijn de mate van identificatie met de minderheidsgroep (Assyriërs) en de mate van identificatie met de meerderheidsgroep (Nederlanders).

Waargenomen mate van categorisatiedreiging. Met de variabele 'waargenomen mate van categorisatiedreiging' werd de mate van waargenomen dreiging gemeten die een groepslid ervaart als gevolg van de discrepantie tussen wie de persoon denkt dat hij is en wie hij denkt dat hij volgens een ander is. Dit werd gemeten door 13 stellingen met betrekking tot verschillende categorieën (Assyriër, allochtoon, Nederlander en religie) (zie Bijlage A, item 1-13). De respondent kon per categorie aangeven in welke mate hij zichzelf op deze manier ziet en in welke mate hij denkt dat autochtone Nederlanders hem waarnemen. Deze twee scores werden van elkaar afgetrokken waardoor er verschillen ontstonden. De verschillen per categorie werden gebruikt voor de verdere analyses. Zowel een positieve, als een negatieve verschillen duiden op de aanwezigheid van een waargenomen categorisatiedreiging. Een positieve verschillen geeft aan dat een respondent zichzelf meer binnen een bepaalde categorie plaatst dan dat hij denkt dat autochtone Nederlanders dit zouden doen. Een negatief verschil geeft aan dat een respondent zichzelf minder binnen een categorie plaatst dan dat hij denkt dat autochtone Nederlanders dat zouden doen. Geen verschil, dus een nul, zou betekenen dat er een overeenkomst zou zijn tussen de mate waarin een persoon zichzelf binnen een bepaalde categorie plaatst en de mate waarin hij denkt door autochtone Nederlanders binnen deze categorie geplaatst te worden. Er werd (bij de eerste drie categorieën) gebruik gemaakt van een 5-punt Likertschaal: 1 = helemaal oneens, 2 = oneens, 3 = niet eens, niet oneens, 4 = eens, 5 = helemaal mee eens. Wat betreft de categorie 'religie' kon men aangeven:

christendom, islam, atheïsme of anders, namelijk... Er kunnen geen uitspraken worden gedaan over de interne consistentie omdat er gebruik is gemaakt van verschillcores. Verder waren er ook vijf stellingen die specifiek gingen over het waargenomen worden als moslim en de emoties die als gevolg hiervan ervaren worden (zie Bijlage A, item 15-19). Een voorbeeldstelling is: 'het geeft mij een negatief gevoel wanneer ik als moslim wordt gezien'. De interne consistentie is goed, $\alpha = .77$.

Waargenomen mate van eenheid. Met de variabele 'waargenomen mate van eenheid' werd gemeten in hoeverre een groep door groepsleden als een samenhangend geheel wordt waargenomen. Dit werd gemeten met behulp van 17 stellingen (zie Bijlage A, item 20-36) met betrekking tot de gelijkheid binnen de groep (nabijheid, begrensdsheid en gelijkheid) en de organisatie van de groep (organisatie, structuur en gedeeld lot) (Yzerbyt, et al., 2000). Stellingen die onder andere zijn gebruikt: 'Ook al wonen Assyriërs verspreid over de wereld, we voelen ons 1 volk' en 'Alle Assyriërs houden zich aan dezelfde tradities'. Er werd eveneens gebruik gemaakt van een 5-punt Likertschaal variërend van 1 (helemaal oneens) tot 5 (helemaal eens). De interne consistentie is voldoende, $\alpha = .72$.

Waargenomen mate van dreiging van eenheid. Met de variabele 'waargenomen mate van dreiging van eenheid' werd gemeten in hoeverre groepsleden een dreiging waarnemen met betrekking tot de mate van samenhang van de groep. Hierbij werd gebruik gemaakt van 10 stellingen met betrekking tot de hierboven genoemde zes aspecten van eenheid, waarbij de dreiging van deze aspecten centraal stond. Bij vier stellingen (onder andere: 'Ik ervaar een dreiging wat betreft de eenheid van ons volk') werd gebruik gemaakt van een 5-punt Likertschaal variërend van 1 (helemaal oneens) tot 5 (helemaal eens) (zie Bijlage A, item 37-40). De interne consistentie is niet erg hoog ($\alpha = .66$). Door stelling 1 'Ik vind het heel belangrijk dat er eenheid is binnen ons volk' te verwijderen nam de interne consistentie toe ($\alpha = .77$). Deze vraag is bij de analyses buiten beschouwing gelaten. Bij de overige zes stellingen (onder andere: 'Ik ervaar het als een bedreiging dat steeds minder Assyriërs vechten voor het behoud van hun identiteit') werd een 5-punt Likertschaal gebruikt variërend van 1 (niet bedreigend) tot 5 (extreem bedreigend) (zie Bijlage A, item 41-46).

Identificatie met de minderheidsgroep en identificatie met de meerderheidsgroep. De afhankelijke variabelen 'identificatie met de minderheidsgroep' en de 'identificatie met de meerderheidsgroep' zijn gemeten met behulp van de vragenlijst zoals deze door Leach et al. (2008) ontwikkeld is (zie Bijlage A, item 47-74). Daarmee werden met een 5-punt Likertschaal de volgende vijf dimensies gemeten: solidariteit (minderheidsgroep: $\alpha = .89$, meerderheidsgroep: $\alpha = .92$), tevredenheid (minderheidsgroep: $\alpha = .95$, meerderheidsgroep: $\alpha = .90$), centraliteit (minderheidsgroep: $\alpha = .94$, meerderheidsgroep: $\alpha = .93$), individuele zelfstereotypering (minderheidsgroep: $\alpha = .89$, meerderheidsgroep: $\alpha = .84$) en ingroup homogeniteit (minderheidsgroep: $r = .741$, $p < .001$, meerderheidsgroep: $r = .257$, $p = .016$). De interne consistentie per dimensie is hoog, echter de correlatie wat betreft de ingroup homogeniteit van de meerderheidsgroep is niet groot, maar wel significant. De interne consistentie wat betreft de samengenomen dimensies is erg hoog voor zowel de identificatie met de minderheidsgroep (met Assyriërs; $\alpha = .94$), als voor de identificatie met de meerderheidsgroep (met Nederlanders; $\alpha = .92$).

Procedure

De respondenten die mee deden aan dit onderzoek zijn verkregen via de Assyrische Mesopotamische Vereniging Enschede 'Beth Nahrin'. Deze vereniging is als startpunt gebruikt voor een sneeuwbalsteekproef binnen de Assyrische gemeenschap in Enschede en Hengelo. De voorzitter van de vereniging heeft leden gevraagd die vaak aanwezig zijn en waarvan de aanname was dat ze de vragenlijst serieus zouden invullen. De vragenlijst was in verschillende vormen beschikbaar, er was zowel een digitale als een papieren versie. Respondenten vulden één van deze versies in, ofwel in het verenigingsgebouw van de Assyrische vereniging ofwel thuis of op een andere locatie. De respondenten werden eerst geïnformeerd over het doel en de procedure van de vragenlijst. Er werd gevraagd om aan te geven of zij akkoord gingen met de deelname aan het onderzoek. Vervolgens werden er enkele achtergrondgegevens gevraagd. Hierna kreeg men uitleg hoe men de vragenlijst (75 vragen) diende in te vullen. De respondenten hadden de mogelijkheid om tijdens het invullen van de vragenlijst hun antwoord op eerdere vragen bij te stellen. Aan het eind van de vragenlijst hadden de respondenten de mogelijkheid eventuele opmerkingen te plaatsen. Het duurde ongeveer 10-15 minuten om een anonieme vragenlijst in het Nederlands in te vullen.

Resultaten

Algemeen Beeld Respons Deelnemers

In Tabel 1 worden de gemiddelden, standaarddeviaties en de minimum en maximum score van de onderzochte variabelen weergegeven. In de alinea's daaronder worden deze resultaten verder toegelicht. Per variabele werden de gemiddelde itemscores samengevoegd tot één gemiddelde. De enkelvoudige inter-schaal correlaties worden weergegeven in Bijlage C, Tabel C1.

Tabel 1

Beschrijvende statistiek van de scores van de Assyrische respondenten op de onafhankelijke variabelen (categorisatiedreiging, eenheid, dreiging van eenheid) en de afhankelijke variabelen (identificatie met Assyriërs en identificatie met Nederlanders)

	N	Min.	Max.	M	SD	Eigen score		Autochtone Nederlanders	
						M	SD	M	SD
Categorisatiedreiging									
Assyriër (verschilscore)	87	-4	4	1.62	1.77	4.31	0.98	2.69	1.35
Nederlander (verschilscore)	85	-2	4	0.84	1.16	2.95	1.15	2.11	1.04
Allochtoon (verschilscore)	85	-3	3	-0.46	1.01	3.63	1.06	4.11	0.90
Religie (dichotoom*)	84	0	1	0.70	0.46				
Moslim	87	2	5	4.21	0.70				
Eenheid	83	2	4	3.25	0.41				
Dreiging van eenheid	83	1	5	3.43	0.87				
Identificatie									
Assyriërs	82	2	5	3.97	0.72				
Nederlanders	85	1	5	3.33	0.73				

Noot: *0=geen verschil (n=25), 1=verschil (n=59)

Categorisatiedreiging

Uit de gemiddelde eigen score wat betreft de categorie 'Assyriër' (Tabel 1) kan afgeleid worden dat de respondenten zichzelf binnen deze categorie plaatsen en daarmee aangeven zichzelf als Assyriër te zien. Uit de gemiddelde score waarvan de respondenten denken dat autochtone Nederlanders die aan hen zouden toeschrijven, zou afgeleid kunnen worden dat de respondenten ervan uit gaan dat zij door autochtone Nederlanders niet als Assyriërs worden waargenomen. Wanneer deze twee scores van elkaar worden afgetrokken ontstaat er een positieve verschilscore waaruit blijkt dat de respondenten zichzelf gemiddeld genomen meer als Assyriër zien dan dat autochtone Nederlanders dat volgens hen doen. Er is getest of het gemiddelde afwijkt van nul. Dit is het geval, $t(86) = 8.52, p < .001$. Er kan dus gesteld worden dat er gemiddeld genomen sprake is van een categorisatiedreiging wat betreft de categorie 'Assyriër' (d.w.z. de minderheidsgroep).

Wat betreft het 'Nederlander-zijn' geven de respondenten zichzelf een hogere score dan dat autochtone Nederlanders dit volgens hen zouden doen. Oftewel zij zien zichzelf meer als Nederlander dan dat zij denken dat autochtone Nederlanders dat doen. Uit de gemiddelde scores (Tabel 1) kan afgeleid worden dat de respondenten gemiddeld genomen neutraal zijn wat betreft de mate waarin zij zichzelf als Nederlander zien en dat zij er vanuit gaan dat autochtone Nederlanders hen niet als Nederlander waarnemen. Uit de verschilscores wat betreft de categorie 'Nederlander' (Tabel 1) blijkt dat er gemiddeld genomen een positief verschil is tussen de mate waarin de respondenten zichzelf als Nederlander waarnemen en de mate waarin zij door autochtone Nederlanders denken waargenomen te worden. Er is getest of het gemiddelde afwijkt van nul. Dit is het geval, $t(84) = 6.62, p < .001$. Er kan dus gesteld worden dat er gemiddeld genomen sprake is van een categorisatiedreiging wat betreft de categorie 'Nederlander' (d.w.z. de meerderheidsgroep).

De dreiging die ervaren wordt als gevolg van het verschil wat betreft de categorisatie 'Assyriër' is significant groter dan wat betreft de categorisatie 'Nederlander', $t(84) = 3.90, p < .001$.

Hoewel uit de gemiddelde scores wat betreft de categorie 'allochtoon' kan worden afgeleid dat de respondenten zichzelf als allochtoon waarnemen en dat zij ervan uit gaan dat autochtone Nederlanders hen ook op deze manier waarnemen, is er toch sprake van een verschil (Tabel 1). De respondenten geven zichzelf gemiddeld een lagere score dan dat autochtone Nederlanders dit volgens hen zouden doen. Hiermee geven zij aan dat zij zichzelf minder als allochtoon zien dan dat zij denken dat autochtone Nederlanders hen zien. Dit komt tot uitdrukking in de negatieve gemiddelde verschilscore die er voor deze categorie is. Of er wat betreft deze categorie gesproken kan worden over een categorisatiedreiging is er getest of het gemiddelde afwijkt van nul. Dit is het geval, $t(84) = -4.20, p < .001$. Er kan dus gesteld worden dat er gemiddeld genomen sprake is van een categorisatiedreiging wat betreft de categorie 'Allochtoon'.

Wat betreft de categorisatie op basis van religie geeft 70% van de respondenten aan te denken dat autochtone Nederlanders hen als moslim waarnemen. De overige 30% gaat ervan uit dat autochtone Nederlanders hen als christen waarnemen, terwijl 99.5% van de respondenten aangeeft zichzelf als christen te beschouwen. Wat betreft deze categorie is er dus sprake van een discrepantie tussen wie de persoon denkt dat hij is en hoe hij denkt waargenomen te worden. Dit verschil is significant, $\chi^2(3) = 95.92, p < .001$. Er kan dus gesteld worden dat er gemiddeld genomen sprake is van een categorisatiedreiging wat betreft de categorie 'religie'. De gemiddelde eigen score op 'moslim' bevestigt dit. Uit deze score kan afgeleid worden dat gemiddeld genomen het per abuis waargenomen worden als moslim daadwerkelijk als negatief, vervelend en bedreigend wordt ervaren.

ANOVA analyses met herhaalde metingen met een Huynh-Feldt correctie laten zien dat wat betreft de categorisatiedreigingen 'Assyriër', 'Nederlander' en 'allochtoon' de verschillen significant van elkaar verschillen, $F(1.876, 153.862) = 54.574, p < .001$. Ditzelfde geldt voor de scores binnen de kolom 'eigen score', $F(1.766, 148.314) = 30.795, p < .001$ en de scores binnen de kolom 'autochtone Nederlander', $F(2, 168) = 67.202, p < .001$ (in dit laatste geval was geen correctie nodig). Op basis van de scores uit de kolommen 'eigen score' en 'autochtone Nederlanders' zou geconcludeerd kunnen worden dat de respondenten zichzelf vooral als Assyriër waarnemen, maar dat zij denken dat autochtone Nederlanders hen vooral als allochtoon categoriseren.

Eenheid

Uit de gemiddelde score op de stellingen met betrekking tot de mate van waargenomen eenheid zou afgeleid kunnen worden dat de respondenten neutraal zijn wat betreft de mate waarin zij de Assyrische gemeenschap als samenhangend geheel waarnemen (Tabel 1).

Dreiging van Eenheid

Op basis van de gemiddelde score op de stellingen met betrekking tot de waargenomen mate van dreiging van eenheid zou geconcludeerd kunnen worden dat de respondenten neutraal zijn wat betreft het al dan niet ervaren van een dreiging met betrekking tot de mate van samenhang van de Assyrische gemeenschap (Tabel 1). De standaarddeviatie geeft weer dat er enige spreiding rond dit gemiddelde is. Kortom, er zijn respondenten die geen dreiging ervaren wat betreft de eenheid van de Assyrische gemeenschap en er zijn respondenten die wel degelijk enige mate van dreiging ervaren. De mate van bedreiging die de respondenten ervaren met betrekking tot de eenheid van de gemeenschap verschillen per specifieke soort dreiging (zie Bijlage C, Tabel C2).

Identificatie

Uit de gemiddelde score op de stellingen met betrekking tot de identificatie met Assyriërs zou afgeleid kunnen worden dat de respondenten zich gemiddeld genomen identificeren met Assyriërs (Tabel 1). Er is hierin een klein verschil waar te nemen tussen de eerste ($M = 3.93, SD = .68$) en tweede generatie ($M = 4.09, SD = .87$). Er is met een *independent samples* t-test getoetst of dit verschil significant is. Dit blijkt niet het geval te zijn, $t(80) = -0.80, p = .426$. De gemiddelde score wat betreft de identificatie met Nederlanders ligt iets lager en geeft aan dat de respondenten zich neutraal opstellen wat betreft hun identificatie met Nederlanders. Respondenten die behoren tot de eerste generatie identificeren zich significant meer met Nederlanders ($M = 3.43, SD = .69$), dan respondenten die tot de tweede generatie behoren ($M = 2.95, SD = .72$), $t(83) = 2.64, p = .010$. Het verschil tussen de mate van identificatie met Assyriërs en de mate van identificatie met Nederlanders is significant, $t(79) = 5.58, p < .001$.

Categorisatiedreiging en Identificatie

Er is getest of de verwachting dat naarmate groepsleden een grotere categorisatiedreiging ervaren zij een grotere mate van binding met de ingroup zullen vertonen, klopt (H1). Dit is getest voor de

categorieën: 'Assyriër', 'Nederlander', 'allochtoon', 'religie', 'moslim'. Wat betreft Assyriërs werd dit effect met name verwacht voor de categorisatiedreiging met betrekking tot de etnische identiteit ('Assyriër') en de religieuze identiteit ('religie' en 'moslim'). Dit is gedaan aan de hand van een tweetal meervoudige regressie-analyses waarbij de samenhang van alle soorten categorisatiedreiging met zowel de Assyrische als de Nederlandse identificatie werd bepaald. De resultaten staan in Tabel 2.

Tabel 2

Meervoudige regressie met de onderzochte categorisatiedreigingen (Assyriër, Nederlander, Allochtoon, Religie, Moslim) als predictor van Assyrische en Nederlandse identificatie

	<i>Identificatie Assyriërs (N = 86)</i>			<i>Identificatie Nederlanders (N = 86)</i>		
	β	t	p	β	t	p
Assyriër	.30	2.56	.01	.11	0.93	.35
Nederlander	-.12	-1.05	.30	.24	2.12	.04
Allochtoon	.11	1.01	.31	-.05	-0.52	.61
Religie	-.01	-0.01	.99	.11	0.88	.38
Moslim	.12	1.12	.27	-.22	-2.08	.04

Er is een significant positief verband gevonden tussen de mate van categorisatiedreiging van Assyriërs en de mate van identificatie met Assyriërs. Een zelfde verband werd gevonden tussen de mate van categorisatiedreiging wat betreft het 'Nederlander-zijn' en de identificatie met Nederlanders. Verder werd er een significant negatief verband gevonden tussen het waargenomen denken te worden als lid van een outgroup, namelijk als moslim (en de hierdoor ervaren negatieve emoties) en de identificatie met Nederlanders. Er werd geen significant verband gevonden tussen het al dan niet ervaren van een categorisatiedreiging wat betreft het allochtoon-zijn en de mate van identificatie met Assyriërs en Nederlanders. Ditzelfde geldt voor een categorisatiedreiging wat betreft religie. Gegeven deze resultaten kan Hypothese 1 bevestigd worden voor zowel de categorie 'etnische minderheidsgroep' als de categorie 'meerderheidsgroep', dus voor specifieke ingroup categorisatiedreigingen. Hypothese 1 kan echter niet bevestigd worden voor de overige onderzochte soorten categorisatiedreigingen.

Er zijn ook meervoudige regressie-analyses gedaan waarin de verschillende soorten categorisatiedreigingen zijn opgenomen als predictor van de deelconcepten van de Assyrische identificatie en de Nederlandse identificatie (zie Bijlage C, Tabel C3 En Tabel C4). Daaruit blijkt dat de gevonden verbanden met name gelden voor het 'self investment' component van ingroup identificatie zoals Leach et al. (2008) deze onderscheiden. Wat betreft de Assyrische identificatie werd er alleen een significant positief verband gevonden tussen de categorisatiedreiging 'Assyriërs' en de deelconcepten 'Tevredenheid', $\beta = .26$, $t(79) = 2.07$, $p = .042$ en 'Centraliteit', $\beta = .37$, $t(79) = 3.08$, $p = .003$.

Wat betreft de Nederlandse identificatie zijn er meer significante verbanden gevonden. Zo is er een positief verband gevonden tussen de categorisatiedreiging 'Assyriër' en het deelconcept 'Centraliteit', $\beta = .27$, $t(79) = 2.16$, $p = .034$. Ook is er een positief verband gevonden tussen de categorisatiedreiging 'Nederlander' en de deelconcepten 'Solidariteit', $\beta = .23$, $t(79) = 2.04$, $p = .045$ en 'Individuele zelfstereotypering', $\beta = .33$, $t(79) = 2.81$, $p = .006$. Verder werd er een negatief verband gevonden tussen de categorisatiedreiging 'Moslim' en de deelconcepten 'Solidariteit', $\beta = -.26$, $t(79) = -2.34$, $p = .022$ en 'Tevredenheid', $\beta = -.23$, $t(78) = -2.03$, $p = .046$.

Eenheid en Identificatie

Er werd verwacht dat naarmate groepsleden meer eenheid binnen hun eigen groep ervaren, zij een grotere mate van binding met de ingroup zullen vertonen (H2a). Dit is getest door middel van enkelvoudige regressie-analyses, waarbij de ervaren mate van eenheid als onafhankelijke variabele is meegenomen en de Assyrische identificatie en de deelconcepten hiervan als afhankelijke variabelen. Uit de analyses blijkt dat er een significante positieve relatie is tussen de waargenomen eenheid binnen de gemeenschap en de mate van identificatie met de ingroup, $\beta = .42$, $t(77) = 4.02$, $p < .001$. Hiermee wordt Hypothese 2a bevestigd. Deze significante relatie geldt ook voor alle deelconcepten waarmee de mate van identificatie gemeten is (zie Bijlage C, Tabel C5), behalve voor de waargenomen mate van ingroup homogeniteit, $\beta = .20$, $t(80) = 1.78$, $p = .078$.

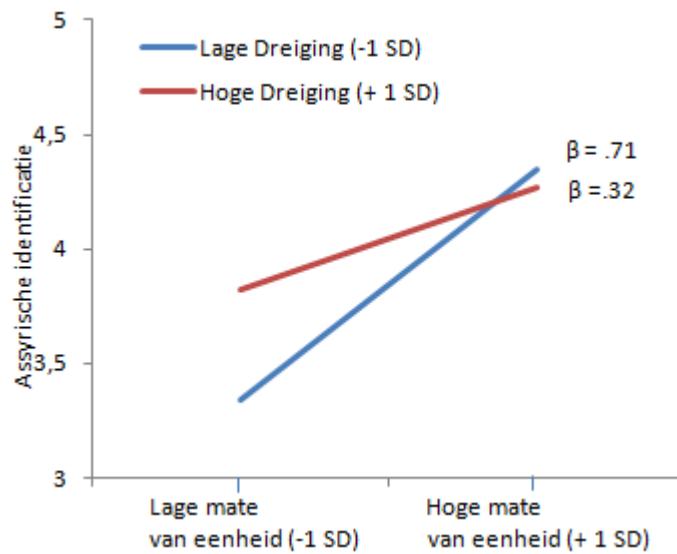
Eenheidsdreiging en Identificatie

Er werd verwacht dat de bovengenoemde relatie tussen eenheid en identificatie sterker is bij een hogere mate van ervaren dreiging met betrekking tot de eenheid binnen de groep (H2b). Deze verwachting is getest met een meervoudige regressie analyse waarbij gebruik is gemaakt van de gecentraliseerde scores van de onafhankelijke variabelen (mate van waargenomen eenheid en dreiging van de eenheid), de verwachte interactie tussen deze variabelen en de afhankelijke variabele (Assyrische identificatie).

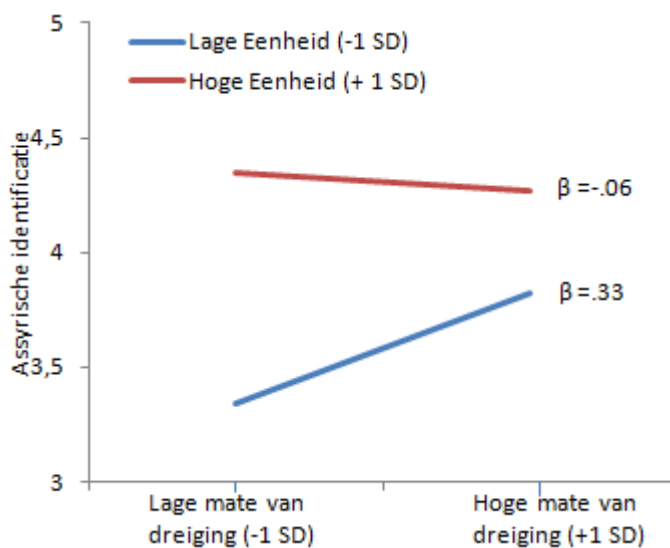
Zoals genoemd is er een direct verband tussen de waargenomen mate van eenheid binnen een groep en de mate van identificatie met deze groep, $\beta = .51$, $t(73) = -4.51$, $p < .001$. Er is geen significant verband tussen de mate van ervaren dreiging en de mate van identificatie, $\beta = .14$, $t(73) = 1.21$, $p = .231$. Wel is er een significant negatief interactie-effect tussen de ervaren mate van eenheid en de ervaren mate van dreiging van eenheid op de mate van Assyrische identificatie, $\beta = -.29$, $t(78) = -2.30$, $p = .025$.

Simple slopes analyses (Aiken & West, 1991) laten zien dat wanneer de respondenten een lage mate van dreiging wat betreft de eenheid van de groep ervaren (geschat met -1 SD), er een significante positieve relatie is tussen de waargenomen mate van eenheid en de mate van identificatie met Assyriërs, $\beta = .71$, $t(73) = 4.57$, $p < .001$. Wanneer er een hoge mate van dreiging wordt ervaren wat betreft de eenheid van de groep (geschat met $+1$ SD), is deze relatie zwakker maar nog steeds significant, $\beta = .32$, $t(73) = 2.47$, $p = .016$ (Figuur 2). Verder laten de analyses zien dat wanneer respondenten een lage mate van eenheid binnen de groep ervaren (geschat met -1 SD), er een significante positieve relatie is tussen de waargenomen mate van dreiging en de mate van identificatie met Assyriërs, $\beta = .33$, $t(71) = 2.17$, $p < .033$. Echter wanneer er een hoge mate van eenheid wordt ervaren (geschat met $+1$ SD), is er sprake van een niet significante negatieve relatie tussen de waargenomen mate van dreiging en de mate van identificatie met Assyriërs, $\beta = -.06$, $t(71) = -0.45$, $p = .655$ (Figuur 3).

Deze resultaten ondersteunen het idee dat de sterkte van de relatie tussen de mate van waargenomen eenheid en de mate van Assyrische identificatie afhangt van de mate van waargenomen dreiging van eenheid. Echter, het patroon was omgekeerd aan wat er in Hypothese 2b werd verondersteld. Uit de resultaten blijkt dat wanneer er een lage mate van dreiging met betrekking tot de eenheid van de groep wordt ervaren er een sterker verband is tussen de mate van ervaren eenheid en de mate van identificatie met Assyriërs, dan wanneer er een hoge mate van dreiging wordt ervaren.

Figuur 2. Het interactie-effect van de waargenomen mate van eenheidsdreiging en de waargenomen mate van eenheid op de mate van Assyrische identificatie

Figuur 3. Het effect van de waargenomen mate van eenheid op de relatie tussen waargenomen mate van dreiging van eenheid en de mate van Assyrische identificatie

Externe en interne dreiging

Er zijn stapsgewijze meervoudige regressie analyses uitgevoerd om te bepalen welke van de twee vormen van dreiging, extern of intern, een grotere invloed heeft op de identificatie met de ingroup (Tabel 3). Wat betreft de Assyrische identificatie blijkt, in de eerste stap, alleen de categorisatiedreiging 'Assyriër' een significante voorspeller. Een significant deel van de totale

variantie in de Assyrische identificatie wordt verklaard door het toevoegen van de ervaren mate van eenheid in de tweede stap. Zowel de dreigingen met betrekking tot de categorieën 'Assyriër', 'Nederlander' en 'allochtoon', als de mate van eenheid blijken significante voorspellers voor de Assyrische identificatie. Naarmate Assyriërs een hogere mate van eenheid binnen hun groep ervaren zullen zij zich meer identificeren met hun groep. Ook zullen zij zich meer met hun groep identificeren naarmate zij een grotere dreiging ervaren wat betreft het meer of minder binnen de categorieën 'Assyriër' en 'allochtoon' geplaatst worden door leden van de meerderheidsgroep, dan dat zij zichzelf binnen deze categorieën plaatsen. Het meer of minder binnen de categorie 'Nederlander' geplaatst worden door leden van de meerderheidsgroep, dan zij zichzelf hierbinnen plaatsen, leidt tot een afname van de mate van identificatie met Assyriërs. Het toevoegen van de interactie (tussen eenheid en de dreiging van eenheid), bij stap drie, zorgt niet voor een significante verandering in de verklaarde variantie en heeft dus geen toegevoegde waarde. De categorisatiedreiging 'Assyriër' en de mate van eenheid blijven significante voorspellers.

Wat betreft de Nederlandse identificatie blijken, in de eerste stap, de categorisatiedreigingen 'Nederlander' en 'moslim' significantie voorspellers. Het toevoegen van de mate van eenheid en de dreiging met betrekking tot eenheid (stap twee) en de interactie tussen deze twee variabelen (stap drie) zorgen niet voor een significante verandering in de verklaarde variantie. De mate van eenheid binnen de Assyrische gemeenschap en een eventuele ervaren dreiging met betrekking tot de eenheid hangen niet samen met de mate van identificatie met Nederlanders.

Tabel 3

Hiërarchische meervoudige regressie met alle onderzochte onafhankelijke variabelen als predictor van de afhankelijke variabelen (Assyrische identificatie en Nederlandse identificatie)

	<i>Identificatie Assyriërs</i> (N = 86)			<i>Identificatie Nederlanders</i> (N = 85)		
	Stap 1	Stap 2	Stap 3	Stap 1	Stap 2	Stap 3
Assyriër	.30*	.26*	.24*	.11	.12	.13
Nederlander	-.12	-.24*	-.20	.24*	.24	.21
Allochtoon	.11	.20*	.16	-.05	-.05	-.02
Religie	-.01	.10	.11	.11	.09	.09
Moslim	.12	-.11	-.11	-.22*	-.21	-.21
Eenheid		.54***	.55***		-.03	-.04
Dreiging Eenheid		.04	.07		-.07	-.09
Eenheid x Dreiging Eenheid			-.15			.09
R^2	.12	.30***	.32	.14*	.14	.15
Aangepaste r^2	.07	.24***	.25	.08*	.07	.06
F-waarde	2.22	4.85***	4.58***	2.58*	1.85	1.70

Noot: * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$

Discussie

Identificatie met een ingroup is van invloed op de persoonlijke en sociale identiteit van een persoon, op zijn welzijn en op het denken, voelen en handelen van deze persoon ten opzichte van leden van een andere groep (Perreault & Bourhis, 1999; Tajfel & Turner, 1979; Verkuyten & Nekuee, 1999).

Identificatie met een groep is dus zowel van persoonlijk, als van maatschappelijk belang. Wat betreft de sociale identiteit zijn personen erop gericht om een positieve sociale identiteit te creëren, zodat zij positief over zichzelf kunnen denken en daarnaast erkenning voor dit zelfbeeld krijgen van anderen (Tajfel, 1981). Echter niet alle groepen brengen een positieve sociale identiteit met zich mee. Zo is alleen al het behoren tot een minderheidsgroep een bedreiging van de positieve sociale identiteit van een persoon (Verkuyten & Thijs, 2002). In het huidige onderzoek is onderzocht hoe leden van een etnische minderheidsgroep met andere vormen van groepsidentiteitsdreigingen omgaan. Er is gekeken in hoeverre er een verband is tussen zowel een externe dreiging (in de vorm van categorisatiedreiging) als een interne dreiging (in de vorm van bedreiging van de eenheid van de groep) en de mate van identificatie van een persoon met de ingroup. Wat betreft de externe dreiging is de relatie met de mate van identificatie met zowel de etnische minderheidsgroep (de Assyrische gemeenschap), als de meerderheidsgroep (het Nederlander-zijn) onderzocht. De interne dreiging is echter alleen onderzocht binnen de etnische minderheidsgroep, de Assyrische gemeenschap.

Er is gekeken in hoeverre Assyriërs die in Nederland wonen een dreiging ervaren als gevolg van het door Nederlanders verkeerd ingeschat worden wat betreft het behoren tot de volgende categorieën: etnische minderheidsgroep, meerderheidsgroep, allochtoon, religie en specifiek het waargenomen worden als moslim. Er werd verwacht dat naarmate groepsleden een grotere categorisatiedreiging ervaren, zij een grotere mate van binding met de ingroup zullen vertonen (H1). De resultaten lieten zien dat dit verband aanwezig was bij zowel de identificatie met de minderheidsgroep, als bij de identificatie met de meerderheidsgroep wanneer de categorisatiedreiging betrekking had op de betreffende categorie (i.e. een dreiging met betrekking tot de categorie 'Assyriër' vertoonde een positief verband met de identificatie met Assyriërs en een dreiging met betrekking tot de categorie 'Nederlander' vertoonde een positief verband met de identificatie met Nederlanders). Daarnaast werd er een significant negatief verband gevonden tussen het waargenomen worden als moslim en de mate van identificatie met de meerderheidsgroep. Voor de overige onderzochte soorten van categorisatiedreiging werden geen significante verbanden gevonden.

Verder werd er verwacht dat naarmate groepsleden meer eenheid binnen hun eigen groep ervaren, zij een grotere mate van binding met de ingroup zullen vertonen (H2a). De resultaten bevestigden dit verband, wat in overeenstemming is met de onderzoeksresultaten van Castano et al. (2003). Ook werd er verwacht dat deze relatie sterker is bij een hogere mate van ervaren dreiging met betrekking tot de eenheid binnen de groep (H2b). Oftewel, dat een het waarnemen van een dreiging met betrekking tot de eenheid van de ingroup als een moderator fungeert tussen de mate van ervaren eenheid binnen de groep en de mate van identificatie met deze groep. Er werd een significant verband gevonden, echter de richting was tegenovergesteld aan wat er werd verwacht.

Externe Dreigingen

Uit de resultaten blijkt dat wanneer leden van een etnische minderheidsgroep het idee hebben dat zij door leden van de meerderheidsgroep niet in dezelfde etnische categorie geplaatst worden als waarin zij zichzelf plaatsen, dit positief samenhangt met een grotere mate van binding met de etnische ingroup. Mogelijke verklaringen hiervoor zijn dat een grotere mate van identificatie met een groep een groter gevoel van verbondenheid en insluiting geeft en dat men meer sociale ondersteuning kan ontvangen (Verkuyten, 2010). Dit zou groepsleden in staat kunnen stellen om de

negatieve gevoelens die zijn opgeroepen door de categorisatiedreiging te hanteren. Eenzelfde functie zou vervuld kunnen worden door trots. De mate van ervaren trots wat betreft de etnische achtergrond is namelijk gerelateerd aan de mate van identificatie (Ullah in: Phinney, 1990). Het zorgt voor een positief gevoel richting de ingroup. De Assyrische gemeenschap heeft volgens haar groepsleden veel om trots op te zijn, vooral op dat wat hun voorouders hebben betekend voor het maatschappelijke leven (deze zouden het wiel hebben uitgevonden en een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan de ontwikkeling van het dorpsleven en wetten; informatie verkregen via meneer A. Ailo, voorzitter van de Assyrische vereniging in Enschede).

Uit de resultaten blijkt dat leden van een etnische minderheidsgroep zich meer zullen identificeren met de meerderheidsgroep wanneer zij ervaren dat zij door de leden van de meerderheidsgroep niet binnen de meerderheidsgroep geplaatst worden. Er zou gesteld kunnen worden dat identificatie als middel wordt gebruikt om om te gaan met de dreiging die uitgaat van verkeerde categorisatie. Dit komt overeen met de conclusies van Baretto en Ellemers (2003), die aangeven dat personen proberen te beïnvloeden hoe anderen hun sociale identiteiten waarnemen. Personen zullen door middel van verschillende strategieën hun gewenste identiteiten proberen te bevestigen om op deze manier de in hun ogen verkeerde denkbeelden van externe personen te corrigeren. Zoals aangegeven komen categorisatiedreigingen tot stand doordat leden van een outgroup een persoon niet binnen dezelfde categorie plaatst als waarin deze persoon zichzelf plaatst. In het hierboven genoemde geval wordt er echter een dreiging ervaren door leden die tot dezelfde groep behoren. Assyriërs plaatsen zichzelf binnen de meerderheidsgroep en denken tegelijkertijd dat andere leden van de meerderheidsgroep hen niet als ingroupleden waarnemen. Toch heeft ook deze verkeerde categorisatie een positieve samenhang met de identificatie met de meerderheidsgroep.

Volgens Verkuyten (2010) zijn er sterke verbanden gevonden tussen de ondermijning van de groepsidentiteit en de mate van identificatie met de ingroup. Een belangrijk onderdeel van de groepsidentiteit van de Assyriërs is hun christen-zijn. Het waargenomen worden als moslim zorgt voor een categorisatiedreiging en is een ondermijning van de groepsidentiteit. Daarnaast gaat het waargenomen worden als moslim in Nederland gepaard met argwaan (WRR, 2007). Verder heeft het waargenomen worden als moslim voor Assyriërs een andere negatieve betekenis. In het gebied waar zij van oorsprong vandaan komen zijn zij altijd onderdrukt geweest door de moslim-meerderheid waar zij mee samen leefden, in vroegere tijden en in de huidige tijd. Zo is er onder andere in 1915-1916 door moslims genocide gepleegd op de Assyriërs in Turkije en in 1933 in Irak. Om nu met hun onderdrukkers vergeleken te worden is erg vervelend, aldus de voorzitter van de Assyrische vereniging in Enschede, meneer A. Ailo. Op basis van de genoemde literatuur zou verwacht worden dat Assyriërs zich sterker zouden identificeren met hun eigen gemeenschap, om op deze manier duidelijk te maken dat zij geen moslim zijn en tegelijkertijd hun christen-zijn te onderschrijven. Deze relatie is echter niet gevonden. Wellicht dat Assyriërs er geen vertrouwen in hebben dat de meerderheidsgroep in staat is om hen te onderscheiden als een andere etnische gemeenschap (met een andere religie) dan andere allochtonen uit het Midden-Oosten. Deze aanname wordt ondersteund door de resultaten in Tabel 1 waarin Assyriërs aangeven dat zij denken dat autochtone Nederlanders hen wel binnen de categorie 'allochtoon' plaatsen, maar niet binnen de categorie 'Assyriër'. Mogelijk is er volgens Assyriërs sprake van het *outgroup homogeneity effect* (Park & Rothbart, 1982), waarbij Assyriërs als 'allochtone outgroup' (vanuit de meerderheidsgroep gezien) als relatief meer homogeen en minder divers wordt gezien dan de meerderheidsgroep zelf. Met als

gevolg dat een grotere mate van identificatie met de Assyriërs niet als effectief middel wordt gezien om zich te onderscheiden van andere etnische gemeenschappen in Nederland.

Dit gebrek aan vertrouwen in de meerderheidsgroep gaat wellicht samen met een teleurstelling in de leden van de meerderheidsgroep. Toen de Assyriërs zich in de jaren 1980 en 1990 in Nederland vestigden, gingen zij ervan uit dat ze snel door de autochtone bevolking geaccepteerd zouden worden omdat zij christenen waren (informatie verkregen via persoonlijke communicatie). Ze dachten dat ze op basis hiervan veel overeenkomsten zouden hebben en dat ze niet langer een minderheidsstatus zouden hebben, die ze in hun herkomstlanden wel hadden. Dit bleek niet het geval te zijn. Ook in Nederland kregen zij opnieuw een minderheidsstatus, nu op basis van hun etniciteit. Al deze negatieve ervaringen met de meerderheidsgroep (wat betreft de categorie 'religie') zouden kunnen verklaren waarom leden van de minderheidsgroep afstand nemen van de meerderheidsgroep door zich minder met hen te identificeren wanneer zij door hen als moslims worden waargenomen.

Er werd geen significant verband gevonden tussen een ervaren dreiging wat betreft de categorie 'allochtoon' en de mate van identificatie met de meerderheidsgroep en de minderheidsgroep. Wellicht is dit het geval omdat het 'allochtoon-zijn' niet als belangrijk aspect van zowel de meerderheidsgroep als de minderheidsgroep gezien wordt.

Interne Dreigingen

De resultaten van het huidige onderzoek tonen een positief verband tussen de mate van eenheid die groepsleden waarnemen en de mate van identificatie met deze groep. Volgens Castano et al. (2003) zijn daar meerdere verklaringen voor. Zo voorzien groepen met een grotere mate van ervaren eenheid beter in de behoefte van het verminderen van onzekerheid (zie ook: Hogg, 2000). Daarnaast geeft het groepsleden een gevoel ergens bij te horen en tegelijk anders te zijn dan anderen. Verder voorziet een groep die als één wordt ervaren in de behoefte aan zelfredzaamheid.

Binnen de Assyrische gemeenschap in Nederland worden er van binnenuit dreigingen ervaren met betrekking tot de mate van eenheid binnen de gemeenschap. Dreigingen die ook binnen de Assyrische gemeenschap in andere delen van de wereld worden ervaren (Wozniak, 2011). Met name het idee dat steeds minder Assyriërs vechten voor het behoud van hun identiteit wordt gemiddeld genomen als behoorlijk bedreigend ervaren. Op basis van de resultaten kan gesteld worden dat interne dreigingen met betrekking tot de eenheid van de ingroup als moderator fungeren in de relatie tussen eenheid en de mate van identificatie met de ingroup (zie Figuur 2). Er werd verwacht dat de relatie tussen de mate van ervaren eenheid en de mate van identificatie met de ingroup versterkt zou worden bij een hogere mate van dreiging. Hierbij was de aanname gemaakt dat een dreiging van de eenheid gezien kan worden als een dreiging van de groepsidentiteit. En volgens Leary en Baumeister (2000) zorgt een dreiging van de groepsidentiteit ervoor dat groepsleden zich meer op de groep gaan richten. Uit de resultaten bleek echter een tegenovergestelde richting dan verwacht. Bij een lage mate van ervaren dreiging is er een sterker verband tussen de mate van ervaren eenheid en de mate van binding met deze groep, dan bij een hoge mate van dreiging. Wellicht dat er sprake is van een ander verband omdat outgroupleden geen rol spelen bij deze vorm van dreiging en niet alle eerder genoemde positieve gevolgen van een grotere mate van identificatie er toe doen. Zoals uit de resultaten blijkt zijn personen geneigd om zich meer te binden aan een groep die een samenhangend geheel vormt, omdat een deze in verschillende behoeftes voorziet. Op

het moment dat een groep deze samenhang verliest (waarvan sprake is bij de onderzochte interne dreiging) dan biedt een groep niet langer de hierboven genoemde voordelen die verbonden zijn aan de mate van eenheid van een groep. Mogelijk ervaren groepsleden in dat geval het lidmaatschap niet langer als lonend waardoor hun behoefte om lid te zijn afneemt en zij zich niet langer met de groep verbonden willen voelen.

Beperkingen van het Huidige Onderzoek en Implicaties voor Verder Onderzoek

In dit onderzoek is de relatie tussen zowel externe (in de vorm van een categorisatiedreiging) als interne (in de vorm van dreiging van de eenheid van de groep) dreigingen en de mate van identificatie onderzocht. Dit is gedaan in de veronderstelling dat een verandering in de mate van waargenomen dreiging (met betrekking tot de groepsidentiteit) een positief verband heeft met een verandering in de mate van identificatie met de relevante ingroup (zie experimenteel onderzoek van Branscombe, Schmitt, & Harvey, 1999; Leary & Baumeister, 2000). Deze relatie zou echter ook in de tegenovergestelde richting kunnen werken, namelijk dat een verandering in de mate van identificatie gepaard gaat met een verandering in de mate van waargenomen dreiging. Over de causale richting kan met het huidige onderzoek geen uitspraak worden gedaan. Daarvoor is er verder experimenteel onderzoek nodig, waarin de causale relatie gesimuleerd kan worden in een gecontroleerde omgeving en de verschillende condities gemanipuleerd kunnen worden.

De resultaten kunnen een enigszins vertekend beeld geven, omdat de respondenten met name zijn geworven binnen een Assyrische vereniging. Het lid zijn van een etnische vereniging zou gezien kunnen worden als een uiting van betrokkenheid bij de etnische gemeenschap. Wellicht dat de aangetoonde verbanden minder sterk zouden zijn wanneer hetzelfde onderzoek uitgevoerd zou worden met minder betrokken respondenten.

Bij de variabele 'categorisatiedreiging' is gebruik gemaakt van verschillscores op basis van het verschil tussen de mate waarin respondenten zichzelf binnen een categorie plaatsten en de mate waarvan zij denken dat autochtone Nederlanders hen binnen dezelfde categorie zouden plaatsen. Daarbij is de aanname gemaakt dat alleen al het ervaren van een verschil in de mate van categorisatie leidt tot het ervaren van een dreiging. In een vervolgonderzoek zou dit geverifieerd moeten worden door expliciet te vragen of deze verschillen daadwerkelijk worden ervaren als een dreiging.

Er kunnen geen uitspraken worden gedaan over welke soort categorisatiedreiging relatief als grootste dreiging wordt ervaren, omdat deze op verschillende manieren gemeten zijn. Daardoor kunnen ze onderling niet met elkaar vergeleken worden. In een vervolg onderzoek zouden alle soorten categorieën op dezelfde manier gemeten moeten worden om informatie te krijgen over welke dreiging voor een groep het meest relevant is.

Implicaties

In het huidige onderzoek is er onderscheid gemaakt tussen externe en interne dreigingen met betrekking tot de groepsidentiteit. Dit onderscheid is van invloed op de praktische implicaties. Wat betreft het verminderen van de externe dreiging is er met name invloed nodig van hogerhand, wat betreft het verminderen van de interne dreiging is er vooral invloed nodig vanuit de etnische minderheidsgroep zelf.

In het huidige Nederlandse integratiebeleid ligt de nadruk op de zelfredzaamheid van alle Nederlandse burgers. Dus ook voor burgers van buitenlandse komaf. Groepen en identificatie met een groep kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de zelfredzaamheid van de groepsleden. Echter wanneer de identiteit van de groep bedreigd wordt heeft dit negatieve gevolgen voor het welzijn van de groepsleden en kan dit leiden tot het ervaren van stress. Zoals uit het huidige onderzoek blijkt kunnen groepsleden een dreiging ervaren wanneer men denkt dat anderen hen niet binnen dezelfde categorie plaatsen als waarin zij zichzelf plaatsen. Beleidsmakers van de Nederlandse overheid, zowel lokaal als nationaal, dienen zich te richten op de bewustwording bij Nederlandse burgers van het bestaan van de verschillende etnische gemeenschappen. En daarnaast dienen zij hen te stimuleren hun medeburgers binnen de juiste (etnische) categorie te plaatsen. Op deze manier zullen er minder bedreigingen met betrekking tot de groepsidentiteit worden ervaren. Met als gevolg dat de positieve sociale identiteit van leden van minderheidsgroepen niet onder druk staat, zij zich goed voelen en zich niet verdedigend hoeven opstellen naar leden van andere groepen in de samenleving.

Wat betreft de interne dreiging is het voor het bestuur van de Assyrische vereniging relevant om zich te richten op het herstellen en instandhouden van de eenheid binnen de Assyrische gemeenschap. Wanneer er eenheid is binnen de groep draagt dit bij aan de positieve sociale identiteit van de leden van de Assyrische gemeenschap. Groepsleden gaven in het huidige onderzoek aan dat zij de afname van het vechten voor het behoud van de Assyrische identiteit als bedreigend ervaren. Dus wellicht zou een bewustmakingsproces met betrekking tot het belang van het behoud van de Assyrische identiteit tot een speerpunt van het beleid van de vereniging gemaakt kunnen worden.

Conclusie

Het huidige onderzoek heeft laten zien dat dreigingen die gericht zijn op de groepsidentiteit niet allemaal op dezelfde manier verband houden met de mate van identificatie met de ingroup. Dit verschilt per soort dreiging, onder andere of deze dreiging van buiten de groep komt of van binnenin. Volgens Assyriërs, leden van de onderzochte minderheidsgroep, zien autochtone Nederlanders hen niet op dezelfde manier als waarop zij zichzelf zien waardoor er gesproken kan worden over een categorisatiedreiging. Zij gaan ervan uit dat autochtone Nederlanders hen minder als Assyriër, minder als Nederlander en meer als allochtoon waarnemen dan dat zij zelf doen. Deze eerste categorisatiedreiging hangt positief samen met de mate van Assyrische identificatie, de tweede categorisatiedreiging vertoont een positieve samenhang met de mate van Nederlandse identificatie en voor de derde dreiging werd geen significant verband gevonden. Er zou gesteld kunnen worden dat Assyriërs ervan uit gaan dat autochtone Nederlanders hen niet tot dezelfde ingroup rekenen als waartoe zij zichzelf rekenen. Dit is echter niet de enige vorm van categorisatiedreiging die Assyriërs ervaren. Zo denken zij door autochtone Nederlanders ook binnen een categorie geplaatst te worden waartoe zij niet behoren, namelijk de categorie 'moslim'. Deze verkeerde plaatsing, namelijk in een outgroup, hangt negatief samen met de mate van identificatie met Nederlanders. Het meer of minder binnen de ingroup geplaatst worden door outgroupleden heeft dus een ander effect als het geplaatst worden binnen een categorie waartoe een persoon niet behoort en misschien niet eens wil behoren, oftewel een outgroup.

Een deel van de Assyriërs ervaart niet alleen een bedreiging van buitenaf, maar ook van binnenuit. Een dreiging die betrekking heeft op de mate van eenheid van de groep. Naarmate Assyriërs een grotere mate van samenhang binnen de groep ervaren identificeren zij zich meer met hun groep. Echter wanneer er een dreiging wordt ervaren wat betreft de eenheid zorgt dit voor een negatieve samenhang tussen de mate van ervaren eenheid en de mate van identificatie met de ingroup. Mogelijk wordt het lidmaatschap niet langer als lonend gezien, waardoor men geen behoefte meer heeft om zich aan de eigen groep te binden.

Kortom, een van buiten of van binnen bedreigde groep hangt niet per definitie samen met een grotere mate van identificatie van de groepsleden met de ingroup.

Literatuur

- Aalders, G. J. D. (1956). Een nieuw fragment van Ctesias' Persica. *Hermeneus*, 28(1), 1-6.
- Abdolah, K. (2008). De beschavingen, *Volkskrant*. Retrieved from <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2844/Archief/archief/article/detail/895657/2008/12/29/De-beschavingen.dhtml>
- AMVE. (2003). Geschiedenis Retrieved 30 Juli, 2012, from <http://www.bethnahrin.nl/menu.php?ID=geschiedenis&Subject=menu>
- Atto, N. (2011). *Hostages in the homeland, orphans in the diaspora: identity discourses among the Assyrian/Syriac elites in the European diaspora*. Doctoral, Leiden University Press, Leiden.
- Barreto, M., & Ellemers, N. (2003). The effects of being categorised: The interplay between internal and external social identities. *European review of social psychology*, 14(1), 139-170.
- Berry, J. W. (2001). A psychology of immigration. *Journal of social issues*, 57(3), 615-631.
- Branscombe, N. R., Schmitt, M. T., & Harvey, R. D. (1999). Perceiving pervasive discrimination among African Americans: Implications for group identification and well-being. *Journal of personality and social psychology*, 77(1), 135-149.
- Breton, R., & Pinard, M. (1960). Group formation among immigrants: Criteria and processes. *Canadian Journal of Economics and Political Science*, 465-477.
- Castano, E., Yzerbyt, V., & Bourguignon, D. (2003). We are one and I like it: The impact of ingroup entitativity on ingroup identification. *European Journal of Social Psychology*, 33(6), 735-754. doi: 10.1002/ejsp.175
- Cetrez, Ö. A. (2011). The next generation of Assyrians in Sweden: religiosity as a functioning system of meaning within the process of acculturation. *Mental Health, Religion & Culture*, 14(5), 473-487.
- Cragg, K. (1991). *The Arab Christian: A History in the Middle East*: Westminster John Knox Pr.
- Ellemers, N., Doosje, B., Van Knippenberg, A., & Wilke, H. (1992). Status protection in high status minority groups. *European Journal of Social Psychology*, 22(2), 123-140.
- Ellemers, N., Spears, R., & Doosje, B. (2002). Self and Social Identity. *Annual review of psychology*, 53(1), 161-186.
- Gaunt, D. (2010). Identity Conflicts among Oriental Christians in Sweden. *Sens Public: Revue Internationale*.
- Gaunt, D., & Bet-Şawoce, J. (2006). *Massacres, Resistance, Protectors: Muslim-Christian Relations in Eastern Anatolia During World War I*. New Jersey: Gorgias Pr Llc.

- Gurin, P., & Epps, E. (1975). *Black Consciousness, Identity, and Achievement: A Study of Students in Historically Black Colleges*. New York: John Wiley & Sons.
- Hauben, H. (2004). *Het Hellenisme als eerste universele beschaving*. Universiteit. Leuven.
- Hoekman, J. (2012). Syriërs in Nederland verdeeld over toekomst van hun land, *Reformatorisch Dagblad*. Retrieved from http://www.refdag.nl/nieuws/buitenland/syriers_in_nederland_verdeeld_over_toekomst_van_hun_land_1_668107
- Hogg, M. A. (2000). Subjective uncertainty reduction through self-categorization: A motivational theory of social identity processes. *European review of social psychology*, 11(1), 223-255. doi: 10.1080/14792772043000040
- Hutchison, P., Jetten, J., Christian, J., & Haycraft, E. (2006). Protecting threatened identity: Sticking with the group by emphasizing ingroup heterogeneity. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 32(12), 1620-1632.
- Leach, C. W., Van Zomeren, M., Zebel, S., Vliek, M. L. W., Pennekamp, S. F., Doosje, B., Spears, R. & Ouwerkerk, J. W. (2008). Group-level self-definition and self-investment: a hierarchical (multicomponent) model of in-group identification. *Journal of personality and social psychology*, 95(1), 144-165.
- Leary, M. R., & Baumeister, R. F. (2000). The nature and function of self-esteem: Sociometer theory. *Advances in experimental social psychology*, 32, 1-62. doi: 10.1016/S0065-2601(00)80003-9
- Messo, J., & Onsal, S. (2005). Van Beth-Nahrin naar Hengelo: De Vorming van de Aramese Gemeenschap in Hengelo. In J. Scherasek (Ed.), *Jaarboek Hengelo 2005/6* (pp. 42-51). Hengelo: Elbertinck.
- Murre-van den Berg, H. (2000). Religieuze en etnische identiteit van Syrisch-Orthodoxen uit Turkije en Syrië in Nederland. In J. Frishman, K. D. Jenner & G. A. Wiegers (Eds.), *Godsdienstvrijheid en de Religieuze Identiteit van Joden, Christenen en Moslims: Verwachting en Realiteit* (pp. 145-162). Kampen: Kok.
- Murre-van den Berg, H. (2007) Syriac Christianity. *The Blackwell Companion to Eastern Christianity* (pp. 249-268). Oxford: Blackwell Publishing Ltd.
- Park, B., & Rothbart, M. (1982). Perception of out-group homogeneity and levels of social categorization: Memory for the subordinate attributes of in-group and out-group members. *Journal of personality and social psychology*, 42(6), 1051-1068. doi: 10.1037/0022-3514.42.6.1051
- Perreault, S., & Bourhis, R. Y. (1999). Ethnocentrism, social identification, and discrimination. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 25(1), 92-103.

- Phinney, J. S. (1990). Ethnic identity in adolescents and adults: Review of research. *Psychological bulletin*, 108(3), 499-514.
- Reicher, S. D., Haslam, S. A., & Platow, M. J. (2007). The new psychology of leadership. *Scientific American Mind*, 18(4), 22-29.
- Rijksoverheid. (2011). *Integratienota, Integratie, Binding, Burgerschap*. Den Haag.
- Romeny, B. T. H. (2005). From religious association to ethnic community: a research project on identity formation among the Syrian orthodox under muslim rule. *Islam and Christian-Muslim Relations*, 16(4), 377-399.
- Sasati. (2008). De beschaving der Assyriërs Retrieved 18 Juli, 2012, from <http://kunst-en-cultuur.infonu.nl/geschiedenis/19687-de-beschaving-der-assyriers.html>
- Schmitt, M. T., & Branscombe, N. R. (2002). The meaning and consequences of perceived discrimination in disadvantaged and privileged social groups. *European review of social psychology*, 12(1), 167-199.
- Schukkink, A. J. (2003). *De Suryoye: een verborgen gemeenschap ; een historisch-antropologische studie van een Enschedese vluchtelingengemeenschap afkomstig uit het Midden-Oosten*. Amsterdam.
- Smith, E. J. (1991). Ethnic identity development: Toward the development of a theory within the context of majority/minority status. *Journal of Counseling & Development*, 70(1), 181-188.
- Tajfel, H. (1981). *Human groups and social categories: Studies in social psychology*: Cambridge University Press.
- Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). *An integrative theory of intergroup conflict*: Brooks/Cole Pub. Co.
- Turner, J. C. (2010). *Social identity and intergroup relations*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Verkuyten, M. (2005). Ethnic group identification and group evaluation among minority and majority groups: testing the multiculturalism hypothesis. *Journal of personality and social psychology*, 88(1), 121-138.
- Verkuyten, M. (2006). Groepsidentificaties en intergroepsrelaties onder Turkse Nederlanders. *Mens en maatschappij*, 81(1), 64-84.
- Verkuyten, M. (2010). Assimilation ideology and situational well-being among ethnic minority members. *Journal of Experimental Social Psychology*, 46(2), 269-275.
- Verkuyten, M., & Nekuee, S. (1999). Subjective well-being, discrimination and cultural conflict: Iranians living in the Netherlands. *Social Indicators Research*, 47(3), 281-306.
- Verkuyten, M., & Thijs, J. (2002). Multiculturalism among minority and majority adolescents in the Netherlands. *International Journal of Intercultural Relations*, 26(1), 91-108.

- Wozniak, M. (2011). *Far from Aram-Nahrin: The Suryoye Diaspora Experience*. PhD, University of Lodz, Lodz.
- WRR. (2007). *Identificatie met Nederland*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Yzerbyt, V., Castano, E., Leyens, J. P., & Paladino, M. P. (2000). The primacy of the ingroup: The interplay of entitativity and identification. *European review of social psychology*, 11(1), 257-295.
- Zubaida, S. (2000). Contested nations: Iraq and the Assyrians. *Nations and Nationalism*, 6(3), 363-382.

Bijlage A - Geschiedenis van het Assyrische Volk

Over de gemeenschappelijke geschiedenis van de Assyriërs is veel discussie binnen de gemeenschap (Romeny, 2005). Het is een actueel onderwerp, waar vooral de huidige generatie jongeren zich mee bezig houdt (Wozniak, 2011). Volgens Murre-van den Berg (2000) is het belangrijkste punt van discussie of het gemeenschappelijke van de geschiedenis vooral gezocht wordt in de pre-christelijke periode (hetzij de Assyrische, hetzij de Aramese lijn) of in de christelijke periode. Volgens Gaunt (2010) zijn de Assyriërs vooral gericht op de ervaringen van de Eerste Wereldoorlog, terwijl de Arameeërs de nadruk leggen op de christelijke identiteit van hun voorouders. Een overzicht van de geschiedenis van de Assyriërs maakt duidelijk dat het volk vaak een minderheidsgroep was en vooral de laatste eeuwen veel te maken heeft gehad met migratie.

Van 2000 voor Christus tot 2000 na Christus

In de pre-christelijke periode werd Mesopotamië achtereenvolgens overheerst door Assyriërs (2000-612 v. Chr.), Perzen (538-331 v. Chr.) en Grieken (330-170 v. Chr.). Tijdens de overheersing door de Assyriërs werd er vooral veel oorlog gevoerd. Het Assyrische leger was het grootste leger dat de regio ooit gekend had. De constante oorlogen leidden steeds tot nieuwe uitvindingen, zoals ijzeren zwaarden en lansen. Verder stond de landbouw centraal en speelde de wetenschap een belangrijke rol (Sasati, 2008). Tijdens de Perzische overheersing was er sprake van een solide koninkrijk (Abdolah, 2008). Er was een netwerk van wegen aangelegd, er waren bibliotheken en er werd gebruik gemaakt van moderne wapens. De Perzen maakten gebruik van de kennis van de volken die zij hadden overwonnen, dus ook van de Assyriërs (Aalders, 1956). Tijdens de Griekse overheersing was er vooral veel ruimte voor de verdere ontwikkeling van de wetenschap. Over het algemeen was er ruimte voor de inlandse culturen, vooral op het gebied van religie (Hauben, 2004).

In de laatste twee eeuwen vóór en de eerste twee eeuwen ná het begin van onze jaartelling (170 v. Chr. - 226 na Chr.) was Mesopotamië vooral vaak het slagveld tussen de Romeinen en de Parthen. In deze tijd (vanaf de eerste eeuw) begon de christelijke periode, zoals Murre-van den Berg (2000) deze omschrijft. Na de komst van Jezus op aarde werd het evangelie verspreid. In de bijbel staat geschreven dat Paulus en Petrus, twee apostelen van Jezus, naar Antiochië gingen (een belangrijke stad in Mesopotamië) om daar te vertellen dat God niet langer alleen een God voor het volk Israël wilde zijn, maar voor alle mensen (Handelingen 11: 19-30). De Assyriërs bekeerden zich tot het christendom en er ontstonden kerken op verschillende plekken in Mesopotamië (Cetrez, 2011). De kerk is door de eeuwen heen een belangrijke rol voor de Assyriërs blijven spelen (Deniz in: Cetrez, 2011).

Van 226-650 viel Mesopotamië binnen de grenzen van het Sassanidische Rijk. De officiële godsdienst van dit rijk was het zoroastrianisme, waarbij een duidelijk onderscheid werd gemaakt tussen het goede en het kwade. De christenen hadden het tijdens deze heerschappij niet altijd makkelijk en werden soms vervolgd, vooral wanneer belangrijke zoroastrianen zich tot het christendom bekeerden (Murre-van den Berg, 2007). Er vond in deze periode een belangrijke gebeurtenis plaats voor de christenen. Wegens een verschil in opvatting over de menselijke en goddelijke natuur van Jezus, ontstonden er in 451 na Chr. twee groepen kerken: de West-Syrische (Syrisch-Orthodoxe) en de Oost-Syrische ('Nestoriaanse') kerk (Murre-van den Berg, 2000). De meerderheid van de Assyriërs sloten zich aan bij de Syrisch-Orthodoxe kerk.

In 637 veroverd het Arabische rijk, dat door Mohammed is gesticht, Mesopotamië. Dit betekende ook de opkomst van de islam, waardoor de opbloei van de Syrisch-Orthodoxe kerk tot stilstand kwam (Murre-van den Berg, 2000). Door middel van 'Dhimmi'-verdragen kregen minderheden, waaronder de christenen, een speciale status (Cragg, 1991; Murre-van den Berg, 2007). Ze werden beschermd tegen gedwongen bekeringen en militaire dienstplicht en kregen een behoorlijke mate van religieuze vrijheid en zelfbestuur. Op deze manier konden de christenen naar eigen tevredenheid binnen hun gemeenschappen functioneren. Toch was er geen sprake van een stabiele situatie. De mate van tolerantie van de islam verschilde per periode, soms konden christenen hoge posities bereiken en in andere periodes overheersten de moeilijkheden (Murre-van den Berg, 2000).

Tijdens het Ottomaanse rijk, was er vanaf de zestiende eeuw een periode van relatieve stabiliteit, aldus Murre-van den Berg (2000) die een goed overzicht geeft over de ontwikkelingen tijdens deze overheersing. In veel delen van het rijk groeide de christelijke bevolking harder dan de islamitische. Er kwamen nieuwe contacten met het Westen, vooral met de Rooms-Katholieke Kerk. Binnen de grenzen die door de Ottomaanse overheid gegeven waren, genoten de christelijke en joodse minderheden in het Ottomaanse rijk een grote mate van intern zelfbestuur. Dit betekende voor de Syrisch-Orthodoxen dat de kerk, vaak in samenspraak met invloedrijke families, een groot deel van het leven reguleerde. Het lidmaatschap van een kerk omvatte veel meer dan een verplichting op zondag: het bepaalde het overgrote deel van iemands sociale netwerk. Deze gemeenschappen werden 'millets' genoemd (Zubaida, 2000). In rurale gebieden, zoals in de bergen van Tur 'Abdin (zuidoost Anatolië), viel deze kerkelijke gemeenschap samen met een stam- en clanstructuur. Ook spraken deze Syrisch-Orthodoxen nog steeds Aramees, in een moderne variant die Turoyo genoemd wordt. De Syrisch-Orthodoxen vormden op het platteland nog meer een duidelijk afgescheiden religieuze minderheid dan in de steden. In het Ottomaanse rijk waren de grenzen tussen deze gemeenschappen over het algemeen behoorlijk stabiel. Er zou, met enige voorzichtigheid, geconcludeerd kunnen worden dat in deze periode de grenzen tussen de verschillende gemeenschappen, ook die tussen de christelijke gemeenschappen onderling, duidelijker zijn afgebakend dan in de periode daarvoor. Er is wel een verschil op te merken tussen het Syrische en het Anatolische gebied. In het meer stedelijke Syrië spraken vrijwel alle christenen Arabisch, net als hun islamitische buuren. De verschillende liturgische talen werden wel in ere gehouden (zoals het Klassiek Syrisch en het Armeens), maar functioneerden nauwelijks als spreektaal. In het Anatolische gebied, waar veel meer rurale gemeenschappen te vinden waren, onderscheidde de christelijke gemeenschappen zich niet alleen van elkaar maar ook van de moslimgemeenschap door hun taal: de Syrisch-Orthodoxen spraken Turoyo, de Armeniërs Modern Armeens. De Anatolische gemeenschappen vormden dus in sterkere mate een aparte gemeenschap dan die in Syrië.

20^e eeuw

In de loop van de negentiende eeuw lijkt de situatie voor de christelijke gemeenschappen in eerste instantie verder te verbeteren (Murre-van den Berg, 2000). Vooral onder invloed van de Westerse mogendheden worden een aantal hervormingen doorgevoerd die de minderheden meer rechten geven. Na de verliezen voor het Ottomaanse rijk, vastgelegd in de verdragen van San Stefano en Berlijn (1878), begon de verhouding tussen moslims en christenen echter te verslechteren. Mogelijk heeft de groeiende welvaart van de christenen en het toegenomen nationalisme, in het bijzonder bij

de Armeniërs, hiertoe bijgedragen. Tegelijkertijd groeide bij de moslims grote onzekerheid over het voortbestaan van het Ottomaanse rijk. In de jaren negentig vonden voor het eerst moordpartijen op de Armeniërs in oost Anatolië plaats.

Deze spanningen bereikten hun hoogtepunt in de genocide op de Armeniërs tijdens de Eerste Wereldoorlog, in de jaren 1915-1916. De Syrisch- Orthodoxen woonden gedeeltelijk in dezelfde streken als de Armeniërs en behoorden in veel gevallen ook tot de slachtoffers. De Assyriërs strijden tot op de dag van vandaag voor erkenning van deze massamoord, die in het Aramees wordt aangeduid met 'Seyfo'. Gaunt (2006) geeft in zijn boek een gedetailleerd overzicht van de situatie van de Assyriërs in deze periode om te bewijzen dat het daadwerkelijk ook een Assyrische genocide genoemd kan worden.

In 1923 werd het verdrag van Lausanne getekend. Hierin werden de grenzen van Turkije vastgesteld en daarmee deels ook van Syrië en Irak. Dit was van invloed op de Assyrische gemeenschap, die nu opeens verspreid over verschillende landen woonden (Messo & Onsal, 2005; Schukkink, 2003). Veel christenen verlieten Turkije (Murre-van den Berg, 2000). Van de Syrisch- Orthodoxen emigreerden sommigen naar andere landen in het Midden-Oosten, zoals Syrië, Libanon en Iran. Anderen zochten hun toevlucht in de Verenigde Staten, in de staten New Jersey en Californië. Het percentage christenen in Turkije daalde daardoor sterk. Degenen die naar Iran waren gevlucht waren ook daar niet veilig en werden door de Britten naar vluchtelingenkampen in Irak gebracht (Zubaida, 2000). De christenen hadden de hoop dat de Britten hen ook zouden helpen bij het creëren van een eigen staat. Ze hielpen de Britten bij het neerslaan van Koerdische opstanden en bij het terugdringen van Turken die Irak probeerden binnen te dringen. Nadat in 1932 de Britten de macht aan de Irakezen hadden overgedragen stak in 1933 een groep Assyriërs de grens met Syrië over, met de vraag om zich daar te mogen vestigen. Deze vraag werd niet gehonoreerd, dus ze moesten onverrichte zaken weer terugkeren. Bij de grens werden ze echter opgewacht door een samengesteld leger van Iraakse militairen en Koerdische politie en kwam het tot een botsing. Ongeveer 500 Assyrische vechters vluchtten terug naar Syrië, waar ze alsnog toestemming kregen om zich te vestigen. Irakezen zagen deze veldslag als een bevestiging dat de Assyriërs een dreiging voor hen vormden en begonnen de inwoners van Assyrische dorpen te vermoorden. Tegelijkertijd ervaarden de Assyriërs die Irakezen als een dreiging, nu zij geen bescherming van de Britten kregen, wat hun verlangen naar een eigen grondgebied versterkte. De Assyriërs identificeerden zich met de Europeanen, omdat deze, net als zijzelf, christenen waren. Europese missionarissen en archeologen hielpen de Assyriërs bij het vastleggen van de gemeenschappelijke geschiedenis, om zo de verdeeldheid binnen de gemeenschap te verkleinen. Tijdens deze jaren bleef in Tur Abdin een redelijk stabiele Syrisch-Orthodoxe gemeenschap in stand (Murre-van den Berg, 2000). Wel begon in oostelijk Anatolië, waaronder ook in Tur Abdin, het Koerdisch nationalisme vorm te krijgen. In het nieuwe Turkije, waar een nieuwe seculiere nationale identiteit moest worden opgebouwd, was in de praktijk nauwelijks plaats voor anderstalige minderheden. Koerden, Armeniërs en Syrisch- Orthodoxen kregen geleidelijk aan met steeds meer restricties te maken in het beleven van hun eigen culturele identiteit. Met name onderwijs in de eigen talen werd verboden. Daarnaast bleken ook nieuwe belastingregels zeer ongunstig uit te pakken voor de minderheden.

De kleine Syrisch-Orthodoxe minderheid kwam bovendien na de Tweede Wereldoorlog steeds meer in de vuurlinie van de strijd tussen de Turkse overheid en de Koerden te liggen (Murre-van den Berg, 2000). Door beide partijen verdacht, hebben de christenen meer dan de islamitische bewoners van de streek te maken met intimidatie en directe discriminatie. Het werd steeds

moeilijker voor de christenen om in deze streek een bestaan op te bouwen. De Turkse autoriteiten hadden besloten om ook aan haar minderheden de Turkse identiteit op te dringen (Messo & Onsal, 2005). Dit betekende in de praktijk voor de christenen vaak dat ze nauwelijks gelegenheid kregen om hun eigen taal en cultuur aan de jongere generatie over te dragen (Murre-van den Berg, 2000). Daarnaast was er sprake van discriminatie op de arbeidsmarkt en het overige sociaal verkeer.

21^e eeuw

Volgens Wozniak (2011) startte de migratie van de Assyriërs al in de 19^e eeuw. Zij heeft het niet over de hierboven genoemde vormen van migratie, maar over een vorm van arbeidsmigratie. Volgens haar was het doel van de eerste migranten om ergens anders geld te verdienen en daarna weer naar hun thuisland terug te keren. In de tweede helft van de 20^e eeuw kwamen er grote migratiestromen op gang die allemaal te maken hebben met tragische gebeurtenissen in de leefgebieden van de Assyriërs (Wozniak, 2011). In de jaren '80 was er het conflict tussen de Koerden en de Irakezen, in de jaren '90 de Golfoorlog en aan het begin van de 21^e eeuw viel het regime van Saddam Hoessein. Dit toegenomen geweld in het Midden-Oosten en de zoektocht naar werk heeft geleidt tot de emigratie van veel Assyriërs naar westerse landen (Deniz in: Cetrez, 2011). Deze migratie bleef aanhouden doordat de achterblijvers hoorden over de toegang tot bescherming, de veiligheid en de opleidingskansen in het westen (Schukkink, 2003). Ook de aanwezigheid van familie en de hogere levensstandaarden droegen bij aan het verlangen om te migreren. Vanaf het begin van de jaren negentig nam het aantal nieuwe immigranten af, al komen er nog steeds nieuwe Assyriërs naar Nederland (Murre-van den Berg, 2000). In Nederland vestigden de meeste Assyriërs zich in Twente. Zij konden daar in de textielindustrie aan het werk en er waren genoeg woningen beschikbaar in net gebouwde wijken (Schukkink, 2003).

Volgens de Assyrische organisatie 'Beth Nahrin' (2003) zijn er ongeveer 300.000 Assyriërs naar Europa gekomen, waarvan ongeveer 20.000 naar Nederland. De grootste groep Assyriërs leeft echter nog in Mesopotamië, in Irak wonen er ongeveer 1,6 miljoen, in Syrië een half miljoen en in Turkije rond de 30.000.

Bijlage B - Vragenlijst

UNIVERSITEIT TWENTE.

Enquête

Beste deelnemer,

Allereerst wil ik u hartelijk bedanken voor uw deelname aan mijn onderzoek!

Voordat u begint met het invullen van de vragenlijst zal ik even kort wat achtergrond informatie geven:

Mijn naam is Esther de Jong. Ik studeer Psychologie aan de Universiteit Twente en doe dit onderzoek in het kader van mijn afstudeerscriptie bij de vakgroep 'Conflict, risico en veiligheid'. In dit onderzoek staat de mate van binding met de eigen groep centraal. Er zal onderzocht worden welke factoren hierop van invloed zijn.

Ik wil u vragen of u aan mijn onderzoek mee wilt werken door de onderstaande vragenlijst in te vullen. Dit zal ongeveer 15 minuten duren. Eerst zijn er een paar algemene vragen en daarna volgen er 75 meerkeuze vragen.

In het onderzoek gaat het om úw mening en ervaring. Er bestaan geen goede of foute antwoorden. U hoeft nergens uw naam te noteren. De vragenlijst is anoniem en de gegevens zullen vertrouwelijk behandeld worden. Uw deelname aan deze vragenlijst is geheel vrijwillig. Als u dat wilt kunt u op elk moment stoppen met dit onderzoek, zonder opgave van reden.

Als u benieuwd bent naar de resultaten van dit onderzoek is er aan het eind van de vragenlijst de mogelijkheid om uw naam en e-mailadres achter te laten. Deze gegevens zullen alleen worden gebruikt voor het opsturen van de resultaten van het onderzoek (begin 2013).

Heeft u het bovenstaande begrepen en gaat u akkoord met de deelname aan dit onderzoek?
Graag hieronder aangeven (voordat u begint aan de vragenlijst):

- ☐ Ja
☐ Nee

Voor eventuele vragen kunt u altijd bij mij terecht (djesther@hotmail.com).

Nogmaals heel erg bedankt voor uw medewerking!

Esther de Jong

Masterthesis
Studie: Psychologie
Specialisatie: 'Conflict, risico en veiligheid'

Begeleiders: Dr. S. Zebel en Dr. E.G. Ufkes (Universiteit Twente)

Enkele achtergrondgegevens

Ik ben een:

- ☐ Man
☐ Vrouw

Mijn leeftijd is:

..... jaar

Ik ben geboren in:	Mijn vader is geboren in:	Mijn moeder is geboren in:
☐ Nederland	☐ Nederland	☐ Nederland
☐ Syrië	☐ Syrië	☐ Syrië
☐ Turkije	☐ Turkije	☐ Turkije
☐ Irak	☐ Irak	☐ Irak
☐ Iran	☐ Iran	☐ Iran
☐ Libanon	☐ Libanon	☐ Libanon
☐ Ergens anders, namelijk:	☐ Ergens anders, namelijk:	☐ Ergens anders, namelijk:

Hoeveel jaar woont u in Nederland?

..... jaar

Tot welk geloof rekent u uzelf?

- ☐ Christendom
☐ Islam
☐ Atheïsme (ik geloof niet)
☐ Anders, namelijk:

Bent u lid van een Assyrische vereniging?

- ☐ Ja
☐ Nee

Indien ja, wat is de naam van de vereniging?

Uitleg

De vragen op de volgende pagina's bestaan steeds uit een vraag met daaronder een korte reeks van stellingen. U hoeft geen direct antwoord te geven op de vraag, maar u kunt per stelling aangeven in hoeverre u het met deze stelling eens of oneens bent. Dit kunt u doen door het desbetreffende vakje aan te kruisen.

Denk niet te lang na over de vragen; uw eerste ingeving is meestal de beste.

Doe dit alstublieft bij elke stelling, zonder er één over te slaan.

Nogmaals: er zijn geen goede of foute antwoorden, het gaat om uw eigen mening.

Eventuele opmerkingen over de vragenlijst kunt u op de laatste pagina kwijt.

Bedankt!

Hieronder volgt een tweetal voorbeelden van vragen die u zult tegenkomen en hoe de vragen ingevuld moeten worden.

Als u uzelf ziet als Assyriër dan vult u de volgende vraag zo in:

	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens/ niet oneens	Eens	Helemaal Eens
Ik zie mijzelf als Assyriër	☐	☐	☐	☐	☒

Als u in tweede instantie denkt dat u uzelf niet ziet als Assyriër dan maakt u het 'foute' blokje helemaal zwart en zet u een kruisje in het 'goede' vakje.

	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens/ niet oneens	Eens	Helemaal Eens
Ik zie mijzelf als Assyriër	☐	☒	☐	☐	☐

De volgende vragen gaan over hoe u zichzelf ziet en hoe u denkt dat anderen u zien

In de onderstaande vragen komen de begrippen allochtoon en autochtoon voor.

Wanneer het gaat over een allochtoon wordt daarmee een persoon bedoeld die in Nederland woont en van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren.

Wanneer het gaat om een autochtoon wordt daarmee een persoon bedoeld die in Nederland woont en waarvan beide ouders in Nederland zijn geboren.

Hoe ziet u uzelf?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens/ niet oneens	Eens	Helemaal Eens
1. Ik zie mijzelf als Assyriër	☐	☐	☐	☐	☐
2. Als ik aan mijzelf denk, dan denk ik dat ik anders ben dan de gemiddelde Assyriër	☐	☐	☐	☐	☐
3. Ik zie mijzelf als Nederlander	☐	☐	☐	☐	☐
4. Als ik aan mijzelf denk, dan denk ik dat ik anders ben dan de gemiddelde Nederlander	☐	☐	☐	☐	☐
5. Ik zie mijzelf als allochtoon	☐	☐	☐	☐	☐
6. Als ik aan mijzelf denk, dan denk ik dat ik anders ben dan de gemiddelde allochtoon	☐	☐	☐	☐	☐

Hoe denkt u dat autochtone Nederlanders u zien?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens/ niet oneens	Eens	Helemaal Eens
7. Autochtone Nederlanders zien mij als Assyriër	☐	☐	☐	☐	☐
8. Autochtone Nederlanders denken dat ik anders ben dan de gemiddelde Assyriër	☐	☐	☐	☐	☐
9. Autochtone Nederlanders zien mij als Nederlander	☐	☐	☐	☐	☐
10. Autochtone Nederlanders denken dat ik anders ben dan de gemiddelde Nederlander	☐	☐	☐	☐	☐
11. Autochtone Nederlanders zien mij als allochtoon	☐	☐	☐	☐	☐
12. Autochtone Nederlanders denken dat ik anders ben dan de gemiddelde allochtoon	☐	☐	☐	☐	☐

13. Autochtone Nederlanders denken dat ik tot het volgende geloof behoort:

- ☐ Christendom
- ☐ Islam
- ☐ Ze denken dat ik niet geloof
- ☐ Anders dan bovengenoemde opties

14. Indien anders, welk geloof?

--

Denkt u dat Assyriërs vaak op de verkeerde wijze worden gezien?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens/ niet oneens	Eens	Helemaal Eens
15. Ik denk dat we als Assyriërs vaak worden gezien als moslims	☐	☐	☐	☐	☐
16. Het geeft mij een negatief gevoel wanneer ik als moslim wordt gezien	☐	☐	☐	☐	☐
17. Ik vind het vervelend als we als Assyriërs verkeerd gezien worden (namelijk als moslims)	☐	☐	☐	☐	☐
18. Ik vind het bedreigend als we als Assyriërs als moslim worden gezien	☐	☐	☐	☐	☐
19. Als mensen denken dat ik moslim ben, dan wantrouwen ze mij	☐	☐	☐	☐	☐

De volgende stellingen gaan over het ervaren van eenheid binnen het Assyrische volk**In hoeverre ervaart u nabijheid met Assyriërs wereldwijd?**

	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens/ niet oneens	Eens	Helemaal Eens
20. Het grootste deel van mijn Assyrische vrienden woont in Nederland	☐	☐	☐	☐	☐
21. Ook al wonen Assyriërs verspreid over de wereld, we voelen ons 1 volk	☐	☐	☐	☐	☐

In hoeverre ervaart u het Assyrische volk als een volk met een duidelijke afbakening?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens/ niet oneens	Eens	Helemaal Eens
22. Het is voor niet-Assyriërs vaak niet duidelijk wat het Assyrische volk anders maakt dan andere volken	☐	☐	☐	☐	☐
23. Assyriërs hebben weinig contact met niet-Assyriërs	☐	☐	☐	☐	☐
24. Ik denk dat het goed is als Assyriërs alleen maar contact met andere Assyriërs hebben	☐	☐	☐	☐	☐

In hoeverre lijken Assyriërs veel op elkaar?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens/ niet oneens	Eens	Helemaal Eens
25. Alle Assyriërs delen dezelfde culturele leefregels	☐	☐	☐	☐	☐
26. Alle Assyriërs kunnen Suryoyo spreken	☐	☐	☐	☐	☐
27. Alle Assyriërs zijn christen	☐	☐	☐	☐	☐
28. Alle Assyriërs houden zich aan dezelfde tradities	☐	☐	☐	☐	☐

In hoeverre is een Assyrische vereniging van belang?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens/ niet oneens	Eens	Helemaal Eens
29. Alle Assyriërs zijn betrokken bij een Assyrische vereniging	☐	☐	☐	☐	☐
30. Een Assyrische vereniging is van belang voor de Assyrische cultuur	☐	☐	☐	☐	☐
31. Assyrische verenigingen hebben veel contact met andere Assyrische verenigingen (ook in het buitenland)	☐	☐	☐	☐	☐

In hoeverre zijn de lokale Assyrische gemeenschappen wereldwijd hetzelfde georganiseerd?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens/ niet oneens	Eens	Helemaal Eens
32. Alle lokale Assyrische gemeenschappen doen wereldwijd dezelfde activiteiten	☐	☐	☐	☐	☐
33. De Syrisch-Orthodoxe kerk heeft de meeste invloed binnen het Assyrische volk	☐	☐	☐	☐	☐

In hoeverre is er zekerheid wat betreft de toekomst van het Assyrische volk?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens/ niet oneens	Eens	Helemaal Eens
34. Er is zekerheid wat betreft de toekomst van het Assyrische volk	☐	☐	☐	☐	☐
35. Assyriërs blijven vechten voor hun identiteit	☐	☐	☐	☐	☐
36. Assyriërs zullen ooit hun eigen land krijgen	☐	☐	☐	☐	☐

De volgende stellingen gaan over het ervaren van een dreiging wat betreft de eenheid binnen het volk

In hoeverre ervaart u een dreiging wat betreft de eenheid van het Assyrische volk?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens/ niet oneens	Eens	Helemaal Eens
37. Ik vind het heel belangrijk dat er eenheid is binnen ons volk	☐	☐	☐	☐	☐
38. Ik maak mij zorgen over de eenheid van ons volk	☐	☐	☐	☐	☐
39. Ik heb het idee dat de eenheid van ons volk gevaar loopt	☐	☐	☐	☐	☐
40. Ik ervaar een dreiging wat betreft de eenheid van ons volk	☐	☐	☐	☐	☐

In hoeverre ervaart u de volgende zaken als een bedreiging voor de eenheid van het volk?

	Niet bedreigend	Beetje bedreigend	Behoorlijk bedreigend	Zeer bedreigend	Extreem bedreigend
41. ... dat Assyriërs verspreid wonen over de wereld	☐	☐	☐	☐	☐
42. ... dat Assyriërs steeds meer contact met niet-Assyriërs hebben	☐	☐	☐	☐	☐
43. ... dat steeds minder Assyriërs zich aan de Assyrische tradities houden	☐	☐	☐	☐	☐
44. ... dat steeds minder Assyriërs betrokken zijn bij een Assyrische vereniging	☐	☐	☐	☐	☐
45. ... dat de Syrisch-Orthodoxe kerk steeds minder invloed heeft binnen het volk	☐	☐	☐	☐	☐
46. ... dat steeds minder Assyriërs vechten voor het behoud van hun identiteit	☐	☐	☐	☐	☐

De volgende stellingen gaan over de mate waarin u zich Assyriër voelt

In hoeverre voelt u zich verbonden met andere Assyriërs?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens/ niet oneens	Eens	Helemaal Eens
47. Ik voel me verbonden met Assyriërs	☐	☐	☐	☐	☐
48. Ik voel mij solidair (= eensgezind/ saamhorigheid) met Assyriërs	☐	☐	☐	☐	☐
49. Ik voel me betrokken met Assyriërs	☐	☐	☐	☐	☐

In hoeverre geeft het u een goed gevoel dat u Assyriër bent?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens/ niet oneens	Eens	Helemaal Eens
50. Ik ben blij dat ik een Assyriër ben	☐	☐	☐	☐	☐
51. Ik vind dat de Assyriërs veel hebben om trots op te zijn	☐	☐	☐	☐	☐
52. Ik vind het aangenaam om Assyriër te zijn	☐	☐	☐	☐	☐
53. Het geeft me een goed gevoel om Assyriër te zijn	☐	☐	☐	☐	☐

Hoe belangrijk is het voor u dat u Assyriër bent?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens/ niet oneens	Eens	Helemaal Eens
54. Ik denk vaak aan het feit dat ik een Assyriër ben	☐	☐	☐	☐	☐
55. Een belangrijk deel van mijn identiteit is het feit dat ik Assyriër ben	☐	☐	☐	☐	☐
56. Assyriër -zijn vormt een belangrijk onderdeel van hoe ik mijzelf zie	☐	☐	☐	☐	☐

In hoeverre vindt u dat u lijkt op de gemiddelde Assyriër?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens/ niet oneens	Eens	Helemaal Eens
57. Ik lijk veel op de gemiddelde Assyriër	☐	☐	☐	☐	☐
58. Ik heb veel overeenkomsten met de gemiddelde Assyriër	☐	☐	☐	☐	☐

In hoeverre lijken Assyriërs veel op elkaar?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens/ niet oneens	Eens	Helemaal Eens
59. Assyriërs delen veel overeenkomsten met elkaar	☐	☐	☐	☐	☐
60. Assyriërs lijken veel op elkaar	☐	☐	☐	☐	☐

De volgende stellingen gaan over de mate waarin u zich Nederlander voelt**In hoeverre voelt u zich verbonden met andere Nederlanders?**

	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens/ niet oneens	Eens	Helemaal Eens
61. Ik voel me verbonden met Nederlanders	☐	☐	☐	☐	☐
62. Ik voel mij solidair (= eensgezind/ saamhorigheid) met Nederlanders	☐	☐	☐	☐	☐
63. Ik voel me betrokken met Nederlanders	☐	☐	☐	☐	☐

In hoeverre geeft het u een goed gevoel dat u Nederlander bent?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens/ niet oneens	Eens	Helemaal Eens
64. Ik ben blij dat ik een Nederlander ben	☐	☐	☐	☐	☐
65. Ik vind dat de Nederlanders veel hebben om trots op te zijn	☐	☐	☐	☐	☐
66. Ik vind het aangenaam om Nederlander te zijn	☐	☐	☐	☐	☐
67. Het geeft me een goed gevoel om Nederlander te zijn	☐	☐	☐	☐	☐

Hoe belangrijk is het voor u dat u Nederlander bent?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens/ niet oneens	Eens	Helemaal Eens
68. Ik denk vaak aan het feit dat ik een Nederlander ben	☐	☐	☐	☐	☐
69. Een belangrijk deel van mijn identiteit is het feit dat ik Nederlander ben	☐	☐	☐	☐	☐
70. Nederlander -zijn vormt een belangrijk onderdeel van hoe ik mijzelf zie	☐	☐	☐	☐	☐

In hoeverre vindt u dat u lijkt op de gemiddelde Nederlander?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens/ niet oneens	Eens	Helemaal Eens
71. Ik lijk veel op de gemiddelde Nederlander	☐	☐	☐	☐	☐
72. Ik heb veel overeenkomsten met de gemiddelde Nederlander	☐	☐	☐	☐	☐

In hoeverre lijken Nederlanders veel op elkaar?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet eens/ niet oneens	Eens	Helemaal Eens
73. Nederlanders delen veel overeenkomsten met elkaar	☐	☐	☐	☐	☐
74. Nederlanders lijken veel op elkaar	☐	☐	☐	☐	☐

Heel erg bedankt voor het invullen van deze enquête!!!

*Zou u zo vriendelijk willen zijn om deze ingevulde lijst vóór **VRIJDAG 16 NOVEMBER** in de daarvoor bestemde doos in het verenigingsgebouw van Beth Nahrin te willen doen of aan meneer A. Gouriye geven (indien u de vragenlijst via hem hebt gekregen)?*

Zou u het fijn vinden om op de hoogte gesteld te worden van de resultaten van dit onderzoek (begin 2013)? U kunt dan hieronder uw naam en e-mailadres achterlaten.

Naam:

E-mailadres:

Heeft u verder nog vragen of opmerkingen over de vragenlijst? U kunt deze hieronder opschrijven.

Bijlage C - Tabellen

Tabel C1

Enkelvoudige inter-schaal correlaties

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Identificatie Assyriërs	-	0.05	0.29**	-0.04	0.09	0.07	0.15	0.42***	-0.06	0.12
2. Identificatie Nederlanders		-	0.16	0.26*	-0.07	0.23*	-0.15	-0.02	-0.09	-0.10
3. Categorisatie dreiging Assyriër			-	0.22*	-0.02	0.41***	0.19	0.13	0.13	0.23*
4. Categorisatie dreiging Nederlander				-	-0.06	0.34**	0.19	0.29**	-0.03	0.15
5. Categorisatie dreiging Allochtoon					-	-0.15	-0.09	-0.22*	0.22*	0.07
6. Categorisatie dreiging religie						-	0.03	-0.05	-0.08	-0.05
7. Categorisatie dreiging moslim							-	0.50***	0.05	0.34**
8. Eenheid								-	-0.32**	0.20
9. Dreiging Eenheid									-	0.85***
10. Eenheid x Dreiging Eenheid										-

Noot: *p<0.05; **p<0.01; ***p<0.001

Tabel C2

Beschrijvende statistiek van de mate waarin Assyrische respondenten verschillende vormen van interne dreigingen ervaren (N = 87)

	Min.	Max.	M	SD
Diaspora	1	5	2.34	1.35
Toenemende contacten buiten de Assyrische gemeenschap	1	4	1.44	0.76
Afname tradities	1	5	2.40	1.03
Afname betrokkenheid Assyrische vereniging	1	5	2.31	1.02
Afname invloed Syrisch-Orthodoxe kerk	1	5	2.28	1.32
Afname vechten voor behoud van identiteit	1	5	3.09	1.31

Tabel C3

Meervoudige regressie met de onderzochte categorisatiedreigingen (Assyriër, Nederlander, Allochtoon, Religie, Moslim) als predictor van de deelconcepten van Assyrische identificatie

	S.		T.		C.		I.Z.		I.H.	
	β	t	β	t	β	t	β	t	β	t
Assyriër	.22	1.80	.26*	2.07	.37**	3.08	.17	1.26	.09	0.69
Nederlander	-.01	-0.05	-.04	-0.36	-.21	-1.89	-.11	-0.83	-.06	-0.51
Allochtoon	.04	0.35	.20	1.81	.19	1.89	.01	0.05	.07	0.57
Religie	.09	0.76	-.02	-0.13	-.16	-1.29	.16	1.21	.01	0.08
Moslim	.23	2.01	.11	0.99	.10	0.92	.03	0.26	.08	0.65

Noot. * $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$.

S. = Solidariteit, T. = Tevredenheid, C. = Centraliteit, I.Z. = Individuele Zelfstereotypering, I.H. = Ingroup Homogeniteit.

Tabel C4

Meervoudige regressie met de onderzochte categorisatiedreigingen (Assyriër, Nederlander, Allochtoon, Religie, Moslim) als predictor van de deelconcepten van Nederlandse identificatie

	S.		T.		C.		I.Z.		I.H.	
	β	t	β	t	β	t	β	t	β	t
Assyriër	.16	1.30	.09	0.75	.27*	2.16	-.05	-0.36	.15	1.17
Nederlander	.23*	2.04	.21	1.76	.16	1.43	.33*	2.8	-.04	-0.33
Allochtoon	-.004	-0.04	-.09	-0.77	-.07	-0.63	-.06	-0.53	.05	0.39
Religie	.16	1.31	.06	0.48	.05	0.38	-.01	-0.09	-.03	-0.22
Moslim	-.26*	-2.34	-.23*	-2.03	-.22	-1.95	-.23	-1.99	-.002	-0.02

Noot. * $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$.

S. = Solidariteit, T. = Tevredenheid, C. = Centraliteit, I.Z. = Individuele Zelfstereotypering, I.H. = Ingroup Homogeniteit.

Tabel C5

Enkelvoudige regressie met eenheid binnen de gemeenschap als predictor van de Assyrische identificatie en als predictor van de deelconcepten van de Assyrische identificatie

	Eenheid binnen de gemeenschap		
	β	t	p
Assyrische identificatie	.42	4.02	.000
Solidariteit	.40	3.91	.000
Tevredenheid	.38	3.69	.000
Centraliteit	.29	2.75	.007
Individuele zelfstereotypering	.30	2.81	.006
Ingroup homogeniteit	.20	1.78	.078